ΠΑΝΤΟΓΙΩΣΤΗΣ

73

ΕΛΛΗΝΙΚΗ - ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ 15ΘΗΜΕΡΟΝ

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

1925 1925

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡ. 60

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: Γ. Ν. ΙΩΑΝΝΟΥ

ΜΕ ΕΚΛΕΚΤΗΝ ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΝ

ΤΕΥΧΟΣ 1 [73] ΤΗΣ 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1925

ΔΡΑΧ. 3.—

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

7.50 ΔΡΧ. ΔΙ' ΕΚΑΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΙΝ ΔΡΧ. 7.50.

ΟΠΤΙΚΑ — ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ
ΜΑΡΙΝΑΡΟΥ ΚΑΙ ΜΟΙΡΑΓΙΑ
ΣΤΑΔΙΟΥ 20 — ΑΘΗΝΑΙ

ΧΡ. ΛΟΥΚΑΣ Ἐπιμελητὴς τῆς ἐν τῷ Νοσοκομείῳ Συγγροῦ Πανεπιστ. Κλινικῆς τῶν *Ἀφροδισίων* καὶ *Δερματικῶν*, π. βοηθὸς ἐν τῇ Charité τοῦ Βερολίνου. *Γερανίου 34*. 8—9 1)2 καὶ 5 1)2—8. Τηλέφωνον 7—12.

ΕΜΜ. ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ, *συφιλιδολόγος—δερματολόγος*, τέως ἐσωτερικὸς ἰατρὸς ἐν τῷ Νοσοκομείῳ Α. Συγγροῦ. Δέχεται *Γερανίου 34*, 10—1 καὶ 3—5. Τηλέφωνον 7—12

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
ΕΙΣ ΤΑ "ΟΛΥΜΠΙΑ,,
Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΑ ΓΛΥΚΑΣΑΣ
ΣΤΟΥ ΚΑΡΡΑ
ΣΤΑΔΙΟΥ 20

ΝΟΜΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ
ΣΩΦΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ — ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΥ
ΟΔΟΣ ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ 25

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΙΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ "ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ,,
— ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 32 —

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ—ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ—ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΙΩΑΝΝΟΥ

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ | *15 Ἰανουαρίου 1925* | ΑΡΙΘ. 1-[73]

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : 32 ΟΔΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 32

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκ τῆς Διευθύνσεως.—Ἔτος 1925.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Σ. ΛΥΚΟΥΔΗ.—Τὰ μορτύρια τοῦ Ὁμήρου. Ὁ Ὅμηρος Ἑβραῖος, Αἰγύπτιος, Ἰταλός, Γαλάτης καὶ Βέλγος.

Δ. ΜΑΓΚΡΙΩΤΗ. — Ἀστυνομία Ἐμμέσων Φόρων. [Δημοσιονομικὰ ζητήματα.]

ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ. — Γκρούπ φιλολογικό. — Τὸ Ἑλληνικὸ βιβλίο. — Ὁ «Μικρὸς Βασιλιᾶς».

VESPER. — Οὔζο. — Μελοδραματικά. — Βροχή. — Προκοπές. [Τὰ σατυρικά μας].

ΑΓΓΕΛΟΥ ΔΟΞΑ. — Ἡ Γαλλικὴ Λογοτεχνία κατὰ τὸ ἔτος 1924. [Ἀνταπόκρισις ἐκ Παρισίων].

Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗ. — Κεῖνο ποὺ δὲν ἔγινε. [Ἑλληνικὰ Διηγήματα].

ANDRÈ LICHTENBERGER.—Ὁ Μικρὸς Βασιλιᾶς. Κεφ. Α'. Μιχαλάκης. [Μυθιστόρημα κατὰ μετάφρασιν Δδος ΠΑΡΘΕΝΟΠΗΣ ΠΑΠΑΜΑΝΟΥΗΛ].

ΑΠΟ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ.— Ἐπιστήμη—Τέχνη Γράμματα — Εἰδήσεις — Περίεργα.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ.— Ἡ νέα μας ποίηση. — Σπονδές. — Ὁ θεσμὸς τῆς μονιμότητος τῶν δημ. πολιτικῶν ὑπαλλήλων.

ΤΟ 1925 ΕΓΓΡΑΦΗΤΕ ΟΛΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

* ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΑΧ 3 *

ΕΤΟΣ 1925

Ἐγκαταλείπων τὸ ἔτος 1924 ὁ «Παντογνώστης» εἰσέρχεται εἰς τὸ νέον ἔτος 1925 ἀπαριθμῶν τριῶν ἐτῶν συνεχῆ ἔκδοσιν ἀνὰ δεκαπενθήμερον, χωρὶς νὰ καμφθῇ ἐπ' ἐλαχιστον ἐν τῇ ἐκδοτικῇ πορείᾳ του, ἂν καὶ διήνυσεν ἐποχὴν πολέμων καὶ οἰκονομικῶν κλονισμῶν, παλαίσας. ἀληθῶς, ἐν μέσῳ τοιούτων ἐξαιρετικῶν συνθηκῶν. Ἡ ἀντοχὴ αὕτη τοῦ «Παντογνώστου», ὅστις ἀναλόγως τῶν δυνάμεών του κατώρθωσε νὰ παρουσιάσῃ πληθωρικὴν ἐπιστημονικὴν καὶ φιλολογικὴν ἐργασίαν ἀξιόλογον τῇ βοηθείᾳ ἐκλεκτῶν συνεργατῶν του, εἶνε ἐγγύησις, ὅτι καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1925, διανύων πλέον εἰρηνικὴν ἐποχήν, πολλὰ θὰ ἐπιτύχῃ, ἵνα καταστῇ περισσότερον προσφιλής. Εἰς τὴν προσπάθειάν μας ταύτην, δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι θὰ τύχωμεν καὶ ἀπὸ μέρους τῶν συνεργατῶν μας καὶ ἀπὸ μέρους τῶν συνδρομητῶν μας καὶ τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ τῆς ὑποστηρίξεως, ἵνα ὁ «Παντογνώστης» καταστῇ καὶ διὰ τῆς προσλήψεως καὶ νέων συνεργατῶν, γνωστῶν ἑλλήνων ἐπιστημόνων καὶ λογοτεχνῶν, ἔτι ἐπιθυμητός.

Παραδεχόμενοι, ὅτι μετὰ τοὺς πολέμους, ἔχει ἐπέλθει μία κούρασις εἰς τὴν φιλολογικὴν ἐργασίαν, τὴν ὁποίαν ἄλλοι χαρακτηρίζουν ὡς κατάπτωσιν, χωρὶς νὰ θέλωμεν νὰ φανῶμεν ἀπαισιόδοξοι, ἔχομεν σκοπὸν νὰ ὠθήσωμεν τοὺς ἱκανοὺς πρὸς κίνησιν καὶ δρᾶσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ κατακρίνωμεν, ὅσους παρουσιάζονται εἰς τὸ φιλολογικὸν πεδίον μὲ ἀξιώσεις χωρὶς νὰ εἶνε ἱκανοί. Διὰ τοῦτο θὰ δημοσιεύωμεν κριτικὰς γνώμας εἰλικρινεῖς περὶ τῆς φιλολογικῆς παραγωγῆς καὶ ἄνευ οἱουδήποτε ἐπηρεασμοῦ πρὸς

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ „ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ“

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΤΗΣΙΟΙ

Ἐσωτερικοῦ	Δρ. 60.—
Ἐξωτερικοῦ	Φρ. γαλ 60.—
Ἀμερικῆς	Δολλάρ. 4.—
Ἀγγλίας καὶ Ἀποικιῶν . .	Σελλήνια 15.—

Αἱ συνδρομαὶ πάντοτε προ-πληρωτέαι.

Διὰ τῆς τοιαύτης πορείας μας, ἔχομεν νὰ εἴπωμεν, ὅτι θ' ἀναλάβωμεν ἕνα κριτικὸν ἀγῶνα ἐπίπονον μὲν καὶ σκληρὸν διὰ πολλούς, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον, διότι εἰς τοὺς φιλολογικούς μας κύκλους ἐπεσωρεύθη τὰ τελευταῖα χρόνια τόση «σαβοῦρα», ὥστε νὰ χρειάζεται νὰ γίνῃ κάποια ἐκκαθάρισις καὶ παύσῃ ὁ κάθε ἐπιτήδειος νὰ ὑψώνῃ τὸ ἀνάστημά του ὡς θεατρικὸς συγγραφεύς, ὡς ποιητής, ὡς διηγηματογράφος κλπ. Εἰς τὸν ἀγῶνα μας αὐτόν, ὁ ὁποῖος πολλοὺς θὰ ψέξῃ καὶ ὀλίγους θὰ ὑποστηρίξῃ, γνωριζόμεν, ὅτι θὰ εὕρωμεν ἀντιδράσεις ἀπὸ τοὺς κατακριτέους, ἀλλὰ συγχρόνως, εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι θὰ κινήσωμεν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ κοινοῦ, τὸ ὁποῖον ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ διαφωτίζωμεν καὶ νὰ προσκαλῶμεν νὰ προτιμᾷ ἐκεῖνα τὰ ἔργα ποὺ ἀντιπροσωπεύουν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα.

Μὲ τοιαύτας ἐν ὀλίγοις ἀρχὰς εἰσερχόμενος ὁ «Παντογνώστης» εἰς τὸ νέον ἔτος, ἐλπίζομεν, ὅτι θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν πρόοδον τῶν γραμμάτων καὶ τεχνῶν.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

μείωσιν τῆς ἀληθείας, τῆς ὁποίας ἀνάγκην ἔχομεν, ἵνα ἡ πραγματικὴ ἕκαστου ἀξία ὑποστηρίζεται, ἔστω καὶ ἐὰν αὕτη προέρχεται καὶ ἀπὸ νέους ἀγνώστους, ἀλλὰ καὶ μὴ φειδόμενο μερικῶν γνωστῶν θεωρουμένων τὴν σήμερον λογοτεχνῶν μας, οἵτινες ἐπέτυχον νὰ ὀνομαστοῦν ὄνομα χωρὶς νὰ ἔχουν τάλαντον, ἐπιδεικνυόμενοι ὅμως καὶ ἐννοοῦντες νὰ παραγνωρίζουν νεωτέρων των τὴν ἀξίαν κατὰ πολὺ ἱκανωτέρων.

ΤΑ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

Ο ΟΜΗΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΣ, ΑΙΓΥΠΤΙΟΣ, ΙΤΑΛΟΣ, ΓΑΛΑΤΗΣ ΚΑΙ ΒΕΛΓΟΣ

Εἶναι πολὺ περίεργος ἡ ἔρευνα πόσας ἀμφισβητήσεις, πόσας ἐπικρίσεις, πόσας ἀρνήσεις καὶ πόσας παραδοξολογίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας πολλαὶ ἐξῆλθον ἀπὸ τὰ σύνορα φυσιολογικῶν ἐγκεφάλων, συνεκέντρωσε καθ' ὅλην τὴν διέλευσιν τῶν αἰώνων ὁ Ὅμηρος.

Καὶ πρέπει κανεὶς νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι τὸ μικρότερον πλῆγμα, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ καταφέρῃ κατὰ τῆς μορφῆς τοῦ τυφλοῦ—ἐπὶ τῇ ὑποθέσει πάντοτε ὅτι ἦτο τυφλὸς—ἐξ Ἰωνίας ἀοιδοῦ ἡ καλοκαγαθία τῆς παγκοσμίου κριτικῆς, ἦτο νὰ ἀρνηθῇ τὴν ὕπαρξίν του, καὶ μαζὺ μὲ αὐτὸν τὴν ὕπαρξιν καὶ τὴν ἅλωσιν τῆς Τροίας.

Κατ' αὐτὴν τὴν κριτικὴν δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ἡ Τροία ἢ τὸ Ἴλιον. Καὶ ἀφοῦ δὲν ὑπῆρξε, δὲν εἶχον ποτὲ τὴν εὐκαιρίαν νὰ βασιλεύσουν εἰς αὐτὴν οἱ διάφοροι Μεγαλειότητες τὰς ὁποίας ἔχουν ἀναβιβάσει εἰς τὸν θρόνον της οἱ θρύλλοι ὁ Σκάμανδρος, ὁ Τεῦκρος, ὁ Δάρδανος, ὁ Ἐριχθόνιος, ὁ Εὐρυμέδων καὶ ὁ Πρίαμος, τοῦ ὁποίου ὁ θρόνος κατέπεσε μαζὺ μὲ τὸ βασίλειον του κατὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τροίας.

Ἡ κριτικὴ αὐτὴ περὶ ἀνυπαρξίας καὶ Ὁμήρου καὶ Τροίας ἐκυκλοφόρει ἐπ' αἰῶνας ὡς μεταλλικὸν νόμισμα εἰς τὸ ἄρτιον. Νὰ ἀναφέρῃ κανεὶς ὅλους ἐκείνους ὅσοι τὴν ὑπεστήριξαν θὰ ἦτο ἡ φοβερωτέρα ἀγγαρεία καὶ δι' ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ τοὺς ἀνέγραφε καὶ διὰ τὸν ἀναγνώστην ἀκόμη περισσότερον.

Κατὰ τὸν δέκατον ἕβδομον αἰῶνα ὁ Ἐδελῖνος Ὠμπινιὰκ εἰς τὰς «ἀκαδημαϊκάς του εἰκασίας» (Conjectures academiques) καὶ ὁ Περρὼ εἰς «τὴν παράλληλον τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν συγχρόνων» δὲν δέχονται κἂν συζήτησιν ὅτι Ὅμηρος καὶ Τροία δὲν ὑπῆρξαν ποτέ. Τοῦτο ἐπροκάλεσε ἀγρίαν ἐπίθεσιν τοῦ Μπωαλώ, ὄχι μόνον κατὰ τῶν δογμάτων αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν ἰδίων, σύγχυσις ἡ ὁποία εἶναι γενικῶς ἐπιτετραμμένη εἰς τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας τῶν ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων. Δὲν ἔπρεπε δὲ νὰ καθυστερήσῃ καὶ ἡ ἰταλικὴ σοφία εἰς αὐτὴν τὴν πολεμικήν. Καὶ οὕτω ὁ Βίκο ἀπολύτως ἄγνωστος ἕως τότε εἰς τὸν κόσμον τῶν Γραμμάτων, ἔγεινε καὶ αὐτὸς ἔνδοξος διότι ἀνεπέτασε καὶ αὐτὸς μὲ ἡρωϊκὸν θάρρος τὴν σημαίαν τῆς παραδοξολογίας. Καὶ ἡ σημαία αὐτή, ὡς εἶναι, νομίζω, γνωστόν, ἀποτελεῖ τὸν ἀσφαλέστερον δρόμον πρὸς τὴν δόξαν διὰ κάθε ἀριβίστ. Κατ' αὐτὸν λοιπόν, οὔτε Ὅμηρος ὑπῆρξε οὔτε Τροία, οὔτε Ἰλιάς, οὔτε Ὀδύσσεια. Ὑπῆρξαν μόνον δημοτικὰ τραγούδια διαφόρων γενεῶν καὶ διαφόρων αἰώνων βαρβαρότητος, ὅπου εἶχαν τὴν ὑπομονὴν νὰ τὰ περιμαζεύσουν οἱ Πεισιστρατίδαι. Ἀνάλογος

τρόπον τινὰ ἐργασία πρὸς τὴν τοῦ Φωριὲλ τοῦ Πασσὼδ καὶ τοῦ Ἀραβαντινοῦ, ὡς πρὸς τὰ δημοτικά μας τραγούδια.

Ἀλλὰ ἐγράφοντο αὐτὰ ἐφ' ὅσον δὲν εἶχον λάβει τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἡ ἄξινα καὶ τὸ φτυάρι. Ἠθέλησαν λοιπὸν καὶ αὐτοὶ νὰ ἀναμιχθοῦν εἰς τὴν συζήτησιν· τὸ πρῶτον μὲ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σοαζὲλ Γκουφιὲ πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τοῦ Λουδοβίκου τοῦ δεκάτου ἕκτου, ὁ ὁποῖος δὲν ἀνεκάλυψε τίποτε, καὶ κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθὸν μὲ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σλήμαν εἰς τὴν Τροίαν καὶ τὰς Μυκήνας, αἱ ὁποῖαι ἐπέβαλον σιγὴν εἰς τὴν ἀρνητικὴν τοῦ Ὁμήρου καὶ τῆς Τροίας κριτικήν, διὰ τῆς κριτικῆς τῆς ἀξίνης καὶ τοῦ πτύου, ὅπου αὐτὴ εἶναι ἡ ἀσφαλέστερα πάσης ἄλλης. Διότι τὰ ταπεινὰ αὐτὰ ὄργανα τῆς ἐρεύνης, χωρὶς πάθος, ἀλλὰ καὶ χωρὶς μανίαν ἐπιδείξεως, μὲ ἀπροσωποληψίαν καὶ μὲ ὑπομονήν, ἀνατρέπουν ὄχι μόνον τὰ χώματα τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔδαφος τῶν παραδοξολογιῶν τῆς κριτικῆς.

*
* *

Καὶ τώρα ἔρχεται ἡ σειρὰ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι δὲν ἀρνοῦνται τὴν ὕπαρξιν τοῦ Ὁμήρου, ἀλλὰ καὶ δὲν τοῦ συγχωροῦν τὴν μετριότητά του, ὡς ποιητοῦ, ὅπως καὶ τὴν ἔλλειψιν καλῆς πίστεως εἰς τὰς ἀφηγήσεις του.

Εἰς τοῦτο δὲ δὲν ὑστέρησαν καὶ ὁμοεθνεῖς του, ἰδίως οἱ γραμματικοὶ ἀπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν χρόνων καὶ κατοπιν. Μεταξὺ αὐτῶν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης Εὐστάθιος εἰς τὰς *παρεκβολάς* του εἰς τὴν Ὁμήρου Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν ἀγωνίζεται νὰ κατηγορῇ τοῦ Ὁμήρου συνεχῆ διάπροξιν λογοπαιγνίων. Τὸ βαρύτερον ὅμως εἶναι ὅτι τὸν κατηγορεῖ καὶ ὡς μικροψεύτην καὶ ἐρατολόγον, «*ἐκτοπίζοντα τὰ ἱστορούμενα μετακινοῦντα αὐτὰ ἐξ ἄλλων τόπων εἰς ἄλλους, ἐπὶ δὲ τὰς ἰδιότητας τῶν ἱστορουμένων προσαυξάνοντα καὶ μετάγοντα εἰ. τὸ παραδοξότερον*». Ἐπὶ τοῦ δευτέρου τούτου μέρους τοῦ κατηγορητηρίου του ἀναφέρω δύο παραδείγματα. Τὸν Αἴολον, λέγει, ἁπλοῦν ναυτικόν, ἁπλῶς γνωρίζοντα νὰ ταξιδεύῃ, τὸν παριστάνει, ὡς ἔχοντα τὴν δύναμιν *νὰ ἐγκατακλείῃ* τοὺς ἀνέμους εἰς τοὺς ἀσκούς του. Καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον περισσότερον κινεῖ τῆς ἀγανακτησίν του, εἶναι ἡ κατὰ τῶν Λαιστρυγόνων ἀποδιδομένη ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸν Ὅμηρον συκοφαντία, ὅτι ὄντας ἁπλῶς βαρβάρους ἠθέλησε νὰ τοὺς χαρακτηρίσῃ καὶ ὡς *ἀνθρωποφάγους*. Δὲν γνωρίζω δὲ διατί τοῦ ἐνέπνευσε τόσην δυσπιστίαν αὐτὸς ὁ χαρακτηρισμός, περὶ τῶν γαστρονομικῶν ἀδυναμιῶν τῶν Λιστριγόνων, ἀφοῦ, ἀκόμη καὶ σήμερον, χάρις εἰς τὰς φιλοτίμους προσπαθείας τοῦ Χάρμαν καὶ τοῦ Ντένκε, ἡ γαστρονομικὴ αὕτη προτίμησις τοῦ ἀνθρωπίνου ἀντὶ παντὸς ἄλλου κρέατος εἰσήχθη εἰς τὰ κρεωπωλεῖα καὶ τὰ ἑστιατόρια τοῦ Ἀννοβέρου καὶ τοῦ Μύνστερμπεργ τῆς Σιλεσίας. Καὶ ἔπειτα μήπως μόνον ὁ δυστυχὴς Ὅμηρος κατήγγειλε τοὺς ἀνθρωποφάγους τοῦ καιροῦ του; Μήπως

Εἰς τὸ προσεχές:

Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗ

"ΠΡΙΝ ΑΠ' ΤΗ ΣΑΡΚΑ ΤΗΣ,,

ὁ Ἡρόδοτος (Β.Α § 216) δὲν ἀναφέρει ὅτι οἱ Μασσαγέται, ἐξ σεβασμοῦ πρὸς αὐτούς, ἔτρωγον τοὺς γηράσαντας οἰκείους, ἐνῶ ἐθεώρουν πολὺ δυστυχεῖς ἐκείνους, ὅπου ἀπέθνησκαν ἀπὸ ἀσθένειαν καὶ ἐστεροῦντο τὴν δόξαν νὰ τοὺς μασσήσουν οἱ ἰδικοί των; (Β. Γ. § 99). Ἀλλὰ καὶ οἱ Παδαῖοι καὶ οἱ Ἰσσιδῶνες δὲν ὑστέρουν εἰς εὐσέβειαν πρὸς τοὺς θνήσκοντας οἰκείους θάπτοντες αὐτοὺς προσωρινῶς εἰς τοὺς στομάχους των. Ὁ δὲ Στράβων λέγει διὰ τοὺς Μασσαγέτας (Β. ΙΑ΄. Κ. 8). «*Θάνατος δὲ νομίζεται παρ' αὐτοῖς ἄριστος, ὅταν γηρήσαντες κατακοπῶσι καὶ βρωθῶσι. Τοὺς δὲ νόσῳ θανόντας ῥίπτουσιν ὡς ἀσεβεῖς καὶ ἀξίους ὑπὸ θηρίων βεβρῶσθαι*».

Ἀλλὰ τοὺς συγγραφεῖς τούτους κανεὶς δὲν κατήγγειλεν ὡς συκοφάντας ὅπως τὸν ἀτυχῆ Ὅμηρον ὁ Εὐστάθιος.

Τώρα ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ξένους ἐπικριτὰς τοῦ ποιητικοῦ ἔργου τοῦ Ὁμήρου, αὐτοὶ ἀποτελοῦν λεγεῶνας, ὅπως τὰ δαιμόνια τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἀπὸ τὸν ἐναρκτήριον λόγον τοῦ διδασκάλου τοῦ Γένους Κωνσταντίνου Ἀσωπίου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον (ὅπου εἶχε μετακληθῆ ἀπὸ τὴν Ἰόνιον Ἀκαδημίαν) τῆς 23 Ὀκτωβρίου 1842, πρὸ 82 δηλ. χρόνων, μανθάνω πόσοι ἦσαν οἱ ξένοι οἱ ὁποῖοι κατεξηυτέλισαν καὶ κατακουρέλιασαν τὸν Ὅμηρον.

Μεταξὺ αὐτῶν ἦτο καὶ κάποιος Ἀδδᾶς Κωνσταντί, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ τὸν ἐξεμηδένισεν, ἔγραψε καὶ αὐτὸς ἕνα ἔπος διὰ νὰ τὸ ὑποβάλῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ εἰς τὴν παγκόσμιον κριτικὴν πρὸς σύγκρισιν μὲ τὰς ὁμηρικὰς φλυαρίας. Ὁ Βολταῖρος τὸν κατεξευτέλισε μὲ τοὺς πικροὺς χλευασμούς του διὰ νὰ γράψῃ ἄλλοῦ τὰ ἀντίθετα. Κάποιος ἄλλος κριτικὸς πολὺ ἔξυπνος αὐτὸ διεκήρυξεν ὅτι «ὁ Ὅμηρος νυστάζει». Ἐπισημότεροι ἦσαν τὰ περὶ Ὁμήρου ὑβριστικὰ Προλεγόμενα τοῦ Βόλφ, ὅπου ὅμως πρῶτον εἰς αὐτὴν τὴν πατρίδα του ἐξήγειραν παγκόσμιον σταυροφορίαν ἀπολογητῶν τοῦ Ὁμήρου κριτικῶν. Καὶ εἶναι μέγα εὐτύχημα ὅτι καὶ ἐγγύησις ἀμεροληψίας, ὅτι οἱ κριτικοὶ δὲν τρώγονται μόνον μὲ τοὺς δημιουργοὺς πνευματικῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ ἀλληλοτρώγονται, καὶ εἶναι τοῦτο παρήγορον. Ἀποτελεῖ κάποιαν σχετικὴν ἐγγύησιν δι' ἐκείνους ποὺ γράφουν.

*
* *

Ἀφῆκα νὰ ἱστορήσω τελευταῖα τὰ τραγικώτερα μαρτύρια τοῦ Ὁμήρου. Ὡς πρὸς τὸ εἶδος των ἀνάγονται εἰς

τὴν ἐθνικότητά του καὶ τὴν πολιτογράφησίν του. Τὸ περιεργότερον δὲ ὅλων τούτων εἶναι ὅτι μερικοὶ ἐκ τῶν ντετεκτίβ, οἱ ὁποῖοι ἐξήτασαν τὰ ἔγγραφα τῆς ἐθνικότητός του καὶ ἠθέλησαν νὰ γράψουν περὶ τῶν πορισμάτων ὅπου συνήγαγον ἐκ τῆς ἐρεύνης των, κατέφυγον εἰς τὴν ἀνωνυμίαν. Μάλιστα εἰς τὴν ἀνωνυμίαν, προκειμένου δι' ἕνα μακαρίτην ὁ ὁποῖος πρὸ χιλιετηρίδων τοὺς ἄφησε χρόνους.

Ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐδίστασαν νὰ ὑπογράψουν τὰ ἔργα των, εἶναι πρῶτον ὁ Ἄγγλος φιλόλογος Ζαχαρίας Μπόγκαν. (Zacharie Bogan). Ὁ Βρεττανὸς οὗτος κριτικὸς εἶναι ἀπὸ τοὺς μετριοπαθεστέρους. Δὲν ἐπιμένει νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Ὅμηρον τὸν τίτλον τοῦ Ἰουδαίου πολίτου, τὸν θεωρεῖ ὅμως ἑβραΐζοντα. Καὶ τὸ φαιδρὸν εἶναι ὅτι εἰς τὸν τίτλον τοῦ ἔργου του, τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσε τὸ ἔτος 1658 μεταχειρίζεται τὴν μετοχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ τούτου ῥήματος «Ὁ Ὅμηρος Ἑβραΐζων». (Homerus Hebraizon).

Ἀλλ' ὁ Ὁλλανδὸς Κρόεζε δὲν εἶναι τόσον μετριοπαθής. Τὸν θέλει τὸν Ὅμηρον ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν Ἰσραηλίτην, εἰς ἔργον εὐφυοῦς παραδοξολογίας, τὸ ὁποῖον ἔκαμε πολὺν κρότον, ἐκδοθὲν τὸ 1704 εἰς τὴν Ντορντρέχτ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Ὅμηρος Ἑβραῖος» (Homeros hebraïos). Καὶ μετ' αὐτὴν τὴν πολιτογράφησιν ἐννοεῖται ὅτι τὰ θέλει ἔτη τὴν ὡραιοτέραν περγαμηνὴν τῆς εὐγενείας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἀνὰ τοὺς αἰῶνας εἶναι ἑβραϊκά. Ἡ Ὀδύσσεια εἶναι ἡ Ἰσραηλιτικὴ ἱστορία ὑπὸ τοὺς Πατριάρχας. Ὡς πρὸς τὴν Τροίαν οὔτε λόγος. Ποτὲ δὲν ὑπῆρξε τοιαύτη πόλις. Πρόκειται ἁπλοῦστατα περὶ τῆς Ἰεριχοῦς.

Ἂν τὸν θέλετε τώρα καὶ Αἰγύπτιον τὸν Ὅμηρον εἶναι εἰς τὴν διαθεσίν σας σπουδαιότατα ἐτιχειρήματα διὰ νὰ ἀποδείξετε ὅτι «ἦτο Αἰγύπτιος γεννηθεὶς καὶ ζήσας ἐπὶ βαθύτατον γῆρας εἰς τὰς Θήβας (τὰς Αἰγυπτιακὰς ἐννοεῖται). Καὶ ἦτο μάλιστα καὶ πολὺ προληπτικός. Ὅτι δὲ εἰς τὰ γεράματά του, ὅπου φαίνεται εἶχε κατὰ νοῦν νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸ ἀκαταλόγιστον, ἀπεφάσισε νὰ διαπράξῃ ἀσύστολον κλοπήν, ἐπωφελούμενος τοῦ ὅτι εἰς τὰς αἰγυπτιακὰς Θήβας δὲν εἶχεν εἰσαχθῆ ἡ Ἀστυνομία Πόλεων. Εἰσῆλθε λοιπὸν διὰ ῥήξεως εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἴσιδος, ἔκλεψε παπύρους ἐγχωρίων ποιημάτων, μετέφερε τὴν σκηνὴν εἰς τὴν ἀνύπαρκτον Τροίαν καὶ ἔφθασε μέχρι τῆς τόλμης νὰ ἐνδύσῃ μὲ ἑλληνικὰ ὀνόματα τοὺς Θεοὺς καὶ τοὺς ἥρωας τῆς Μοναρχίας τῶν Φαραώ. Ὅλα αὐτὰ μὲ ἐλαφροτάτας εἰς τὸ λεκτικὸν παραλλαγὰς δύνασθε νὰ τὰ εὕρετε εἰς τὸ κατὰ τὸ ἔτος 1796 ἐκδοθὲν σύγγραμμα τοῦ Ἄγγλου ἀρχαιολόγου Μπρίαν ἀποθανόντος τὸ 1804, ἐπιγραφόμενον «Πραγματεία περὶ τοῦ πολέμου τῆς Τροίας ἱστορηθέντος ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου».

Αὐταὶ αἱ ἰδέαι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀφήσουν κοιμώμενον τὸν ἰταλικὸν ἰμπεριαλισμόν, ὑπὸ διάφορον ἐννοεῖται τότε μορφήν, ἀπὸ τὴν σύγχρονον τοῦ τύπου τοῦ βομβαρδισμοῦ καὶ τῆς καταλήψεως τῆς ἰδιαιτέρας μου πατρίδος ἀπὸ τοὺς στρατοὺς τοῦ κυρίου Μουσολίνη. Ὅπως δήποτε ὁ Ὅμηρος ἔπρεπε νὰ ἐξαναγκασθῇ νὰ γείνῃ Ναπολιτάνος, ὑπήκοος τοῦ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος Βασιλέως τῶν δύο Σικελιῶν Φερδινάνδου. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν κατάκτησιν τοῦ Ὁμήρου ἀνέλαβε καὶ ἔφερεν εἰς πέρας ὁ Νεαπολίτης Βικέντιος Κόκος, ἀποθανὼν τὸ ἔτος 1823.

Τελευταῖον πρέπει νὰ γνωρίσωμεν τὸν Ὅμηρον ὡς Γαλάτην καὶ Βέλγον. Μᾶς τὸν παρουσιάζει ὁ Φλαμανδὸς συγγραφεὺς Γκράβε διὰ συγγράμματός του ἐκδοθέντος τὸ 1806, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε τὴν σκληρότητα νὰ δώσῃ ἀνάστημα τριῶν τόμων. Εἰς αὐτὸ τὸ σύγγραμμα ὁ συγγραφεὺς τὰ συμβάντα τῆς Τροίας τὰ τοποθετῇ εἰς τὰ πέριξ τῆς πρωτευούσης τῆς Ὁλλανδίας τὸ Ἀμστερνταμ.

Ὁ ἀναγνώστης ὁμολογῶ, ὅτι ἔχει πάντα λόγον νὰ δυσπιστήσῃ, καὶ νὰ μοῦ ζητήσῃ διὰ κάθε ἐνδεχόμενον, τὸν τίτλον αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος. Αὐτὸ θὰ μὲ φέρῃ εἰς πολὺ δύσκολον θέσιν. Διότι εἶναι ὁ μεγαλείτερος τίτλος βιβλίου, ἐξ ὅσων ἐγράφησαν εἰς τοὺς αἰῶνας, τίτλος ὅπου θὰ ἠδύνατο ἀξιόλογα νὰ καταστήσῃ περιττὸν ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα, περὶ τοῦ ὁποίου εἶπα ὅτι εἶναι τρίτομον.

Ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ κακοκαρδίσω τὸν ἀναγνώστην παραθέτω συντομωτάτην περίληψιν, ἓν μικρὸν πολλοστημόριον αὐτοῦ τοῦ τίτλου.

«Δημοκρατία τῶν Ἠλυσίων Πεδίων, ἢ Ἀρχαῖος Κόσμος, σύγγραμμα εἰς τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύεται πρωτίστως ὅτι τὰ Ἠλύσια Πεδία τῶν ἀρχαίων εἶναι τὸ ὄνομα μιᾶς δημοκρατίας ἀνθρώπων δικαίων καὶ εὐσεβῶν, ἥτις ὑφίστατο εἰς τὰς βορειοτέρας ἐσχατιὰς τῆς Γαλλίας, εἰς τὰς νήσους τοῦ Κάτω Ρήνου. Ἐκεῖ ἦτο τὸ πρῶτον ἱερόν, ὅπου ἐγίνοντο αἱ μυήσεις εἰς τὰ θρησκευτικὰ μυστήρια, ὅπου ἐκεῖ ἐμυήθη καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. Ὅτι ἡ Κίρκη εἶναι τὸ ἔμβλημα τῆς Ἠλυσιακῆς ἐκκλησίας. Ὅτι ἡ Ἠλυσία εἶναι τὸ λίκνον τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐτιστημῶν. Ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Ἠλυσίας, οἱ ὁποῖοι ὠνομάζοντο καὶ Ἄτλαντες, Ὑπερβόριοι. Χειμέριοι κλπ. κλπ. εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐξεπολίτισαν ὅλους τοὺς ἄλλους λαοὺς συμπεριλαμβανομένων τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν Ἑλλήνων, ὅτι οἱ ποιηταὶ Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος κατήγοντο ἐκ Βελγίου κτλ. κτλ. κτλ.

*
* *

Ὅπως δήποτε σήμερον ὁ Ὅμηρος ἐλυτρώθη ἀπὸ τὰ ἄφθαστα αὐτὰ μαρτύρια. Κανεὶς δὲν ἀμφισβητεῖ πλέον

"ΑΝΤΙΝΟΟΣ"
Μυθιστόρημα τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ρώμης
ὑπὸ Β. Ε. ΒΕΚΙΑΡΕΛΛΗ
Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ Βιβλιοπωλεῖα ἀντὶ δρ. 18.—

οὔτε τὴν ὕπαρξίν του, οὔτε τὴν ἑλληνικήν του ἰθαγένειαν ὅπως ἐπίσης οὔτε τὴν ὕπαρξιν τῆς Τροίας, οὔτε τὴν ἡρωϊκὴν πτῶσιν της.

Καὶ οὕτω τοῦ Πολυγνώτου ἡ ἐμπνευσις εἰς τὸν ἀφθάστου μεγαλείου πίνακα τῆς ἁλώσεως τῆς Τροίας, τὸν ἐν Δελφοῖς ἀνακείμενον εἰς τὴν λέσχην τῶν Κνιδίων ἄνωθεν τοῦ τάφου τοῦ Νεοπτολέμου, τὸ ἀνώτατον εἰς ὑψηλὴν ἐμπνευσιν ἀλλὰ καὶ μέγιστον κατ' ἔκτασιν ἔργον του δὲν ἐστηρίχθη ἐπὶ ψευδοῦς, ἐπὶ ἀνυπάρκτου βάσεως. Καὶ θὰ ἦτο κρίμα ἂν τὸ ἔργον τοῦτο τὸ ὁποῖον κατεκάλυπτε ὅλην τὴν δεξιὰν πλευρὰν τῆς λέσχης τῶν Κνιδίων καὶ διὰ τὴν περιγραφὴν καὶ τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ ἐνθουσιώδους θαυμασμοῦ, ὅπου τοῦ ἐνέπνευσεν ὁ Παυσανίας ἀφιερώνει ἑπτὰ ὁλόκληρα κεφάλαια, ἐστηρίζετο ἐπὶ ἑνὸς ψευδοῦς θρύλλου. (Παυσαν. 10 κεφ. XXV ἐπ.)

Καὶ τὸν ἐνθυμήθην τὸν ὑπέροχον τοῦ Πολυγνώτου πίνακα ἀπὸ τὴν περὶ αὐτοῦ κριτικὴν τοῦ Μπελέ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα εἶναι τόσον συνδεδεμένον μὲ τῆς Ἀκροπόλεως τὰ Προπύλαια, κριτικὴν ὅπου ἡ δύναμίς της μὲ συνήρπασεν, ὅπως ὅταν ἀνεγίνωσκα τί εἶχε γράψει ὁ Βίγκελμαν, διὰ τὸ σύμπλεγμα τοῦ Λαοκόοντος, τὸ μεγαλούργημα τῶν τριῶν Ῥοδίων καλλιτεχνῶν, τὸ ἐν τῷ Βατικανῷ.

«Ὁ Πολύγνωτος», λέγει μεταξὺ ἄλλων ὁ Μπελέ, «ἂν καὶ ἀπευθύνεται εἰς τὴν ὑπερηφάνειαν τῶν Ἑλλήνων, ἀποτείνεται συγχρόνως καὶ εἰς τὸν οἶκτον τῶν καρδιῶν. Καὶ διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἀναπαράστασιν τοῦ δράματος παρὰ εἰς τὰς τραγικὰς αὐτοῦ ἀκολουθίας καὶ ὀλιγώτερον εἰς τοὺς θριάμβους ἢ εἰς τὰ δάκρυα. Ἐπόνεσε τοὺς ἡττημένους. Κατέδειξε τὸ μέγεθος τῆς πικρίας καὶ τῆς ὀδύνης των. Συνεπέρασε τὰς ἐκ τῆς μέθης τῆς νίκης ἐκδηλώσεις τῆς χαρᾶς, πρὸς τὰς συγκινήσεις τοῦ ἐλέους. Οὕτω ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ὁ Πολύγνωτος ἤντλησε καὶ ἀναπαρέστησε τὴν ὑψηλοτέραν ἠθικήν».

Ἰανουάριος τοῦ 1925.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Σ. ΛΥΚΟΥΔΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΕΜΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ

Γνωστὸν τοῖς πᾶσι τυγχάνει, ὅτι τὴν βάσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν δημοσίων ἐσόδων τῆς χώρας ἀποτελοῦσιν οἱ Ἔμμεσοι φόροι. Οὕτω κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐσόδων τοῦ λήγοντος οἰκον. ἔτους 1924-25 προβλέπεται ἔσοδον ἐξ ἐμμέσων φόρων καὶ Μονοπωλίων δρχ. —2.172.111.000=ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἐξ ἀμέσων φόρων εἰσπράξεις, αἵτινες ὑπολογίζονται εἰς δρχ. = 822.538.000 τοῦτέστιν οἱ ἔμμεσοι φόροι ὑπερβαίνουσι τοὺς ἀμέσους ὑπὲρ τὸ τριπλάσιον.

Πρόδηλον ἄρα τυγχάνει ὁπόση σημασία καὶ ἰδιαιτέρα προσοχὴ δέον νὰ δοθῇ τόσον εἰς τὴν ἀκριβῆ βεβαίωσιν, ὅσον καὶ εἰς τὴν ὁλοσχερῆ εἴσπραξιν τῶν ἐμμ. φόρων, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ δίωξιν τῶν ποικίλων παραβάσεων, αἵτινες λαμβάνουσι χώραν πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐμμέσου φορολογίας. Αὕτη δὲ εἶναι καὶ ἡ ἀφορμή, ἥτις ὤθησεν ἡμᾶς νὰ ἀναπτύξωμεν κατωτέρω σκέψεις τινὰς περὶ τῆς τελεσφορωτέρας εἰσπράξεως, τοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς διώξεως αὐτῶν τῶν παραβάσεων.

Πρὶν ἢ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ κύριον θέμα νομίζομεν σκόπιμον νὰ προτάξωμεν γενικά τινα περὶ τῆς ἐμμέσου φορολογίας, ὅπως γίνῃ μᾶλλον ἀντιληπτὸς ὁ ἰδιάζων χαρακτὴρ τῆς φορολογίας ταύτης.

Τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῶν ἐμμέσων φόρων εἶναι ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ βεβαίωσις καὶ ἡ εἴσπραξις αὐτῶν συμπίπτουσι πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ φορολογητέου ἀντικειμένου. Κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ ἡ εἴσπραξις αὐτῶν ἐνεργεῖται κατὰ τὴν κατανάλωσιν ἢ χρησιμοποίησιν τῶν φορολογημένων ἀντικειμένων, διὸ καὶ ὑπό τινων λογίζονται οἱ ἔμμεσοι φόροι, ὡς τοιοῦτοι καταναλώσεως.

Ὁ τρόπος τῆς εἰσπράξεως τῶν ἐμμέσων φόρων ποικίλει κατὰ τὰς διαφόρους κατηγορίας αὐτῶν. Οὕτω, ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἐπὶ τῶν τελῶν χαρτοσήμου ἡ εἴσπραξις τοῦ φόρου ἐνεργεῖται ὑπὸ τὴν μορφὴν κινητοῦ χαρτοσήμου ἢ σφραγιστοῦ χάρτου, ἐπὶ τῶν κέντρων πολυτελείας καὶ πρώτης τάξεως διὰ διπλοτύπων τοῦ Δημοσίου, ἐπὶ τῶν δημοσίων θεαμάτων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως εἰσιτηρίων ἐσφραγισμένων, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν αὐτοκινήτων συγκοινωνίας, ἐπὶ τῆς φορολογίας καπνοῦ διὰ ταινιῶν κλπ.

Λόγῳ τῆς ἰδιαζούσης φύσεως τῶν ἐμμέσων φόρων καὶ τῶν ποικίλων καὶ εἰδικῶν τρόπων εἰσπράξεως αὐτῶν ἡ Οἰκονομικὴ Ὑπηρεσία δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ τὸν ἑκάστοτε καταβάλλοντα τὸν φόρον, τέλος ἢ δασμόν, οὐδὲ νὰ ἐλέγξῃ, ἐὰν ἐκεῖνος ὃν σκοπεῖ νὰ φορολογήσῃ ὁ νόμος κατέβαλε πράγματι αὐτὸν ἢ μετεβίβασε τοῦτον διὰ τοῦ νόμου τῆς ἐπιπτώσεως εἰς ἕτερον, ἢ ἐὰν ὁ φόρος ἀπεκρύβη ἐξ ὁλοκλήρου. Οἱ λόγοι οὗτοι συντελοῦσιν ὥστε ἡ τάσις πρὸς διαφυγὴν τῶν ἐμμέσων φόρων νὰ εἶναι μεγαλυτέρα ἢ εἰς τοὺς ἀμέσους φόρους.

Ὡς ἐκ τούτου πολλαὶ καὶ διάφοροι καταστρατηγήσεις ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ ἐπιβαλλομένου ἐμμέσου φόρου λαμβάνουσι χώραν εἰς τὰς ποικίλας κατηγορίας αὐτῶν.

Τοιαῦται ἐπὶ παραδείγματι παραβάσεις εἶναι τὸ λαθρεμπόριον εἰς τοὺς τελωνειακοὺς δασμοὺς καὶ μονοπώ

λια, ἡ μὴ χρησιμοποίησις διπλοτύπου τοῦ δημοσίου ἢ ἐσφραγισμένων νομίμως εἰσιτηρίων ἐπὶ τῶν φορολογικῶν κέντρων διασκεδάσεως, πολυτελείας, πρώτης τάξεως, δημοσίων θεαμάτων, αὐτοκινήτων συγκοινωνίας, καὶ συνεπῶς ἡ ἀπόκρυψις πρὸς ἴδιον ὄφελος ὑπὸ τῶν ἐπιχειρηματιῶν τοῦ εἰσπραχθέντος παρ' αὐτῶν φόρου, ἢ τέλους. Κιβδηλία χαρτοσήμων ἢ ταινιῶν καπνοῦ. Σύνταξις ἐγγράφων ὑποκειμένων εἰς τέλη χαρτοσήμου καὶ μὴ χαρτοσημαινομένων σκοπίμως. Ἀνακριβὴς δήλωσις αὐτοκινήτου ἢ μὴ κυκλοφορία αὐτῶν ἄνευ καταβολῆς τοῦ νομίμου τέλους καὶ παντοῖαι ὅσαι ἀποκρύψεις.

Ἐὰν ὑπολογίσωμεν μόνον εἰς τὸ 1)8 τὸ ποσὸν τῆς ἐμμέσου φορολογίας, τὸ ὁποῖον διαφεύγει διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους, ὑπάρχει οὐ σμικρὰ ἀπώλεια καὶ θετικὴ ζημία τοῦ Δημοσίου ἐκ φόρων καὶ τελῶν ἅτινα ἄλλοι, διάμεσοι (ἐπιχειρηματίαι) ἢ φορολογούμενοι καρποῦνται.

Ἀλλ' ἀτυχῶς ἡ διαρροὴ εἶναι ἔτι μεγαλυτέρα μάλιστα δι' ὡρισμένους ἐκ τῶν ἐμμέσων φόρων.

Αἱ Οἰκον. ὑπηρεσίαι αἱ ἐντεταλμέναι τὴν ἐφαρμογὴν τῆς φορολογίας ταύτης, τὴν ἐνέργειαν τοῦ προσήκοντος ἐλέγχου καὶ τὴν δίωξιν τῶν παραβατῶν τῶν φορολογικῶν νόμων ἀδυνατοῦσι δι'οὓς λόγους κατωτέρω ἀναπτύσσομεν νὰ ἐξακριβώνωσι καὶ διώκωσιν ἀποτελεσματικῶς τὰς παραβάσεις.

Κατὰ τὸ ἰσχῦον σύστημα διὰ τὴν καταστολὴν τῶν παραβάσεων εἶναι ἁρμόδιαι αἱ ἑξῆς κυρίως ὑπηρεσίαι.

1) Οἱ Οἰκον. Ἐπιθεωρηταί.

2) Οἱ Οἰκον. Ἔφοροι, Ταμίαι, Τελῶναι, Διευθυνταὶ Καπνεργοστασίων, Διαχειρισταὶ Μονοπωλίων.

3) Τὸ Σῶμα τῆς Τελωνοφυλακῆς.

4) Τὸ Σῶμα τῆς Ἐποπτείας φορολογιῶν δημ. θεαμάτων κλ.

Καὶ ἐν πρώτοις:

1) *Οἱ Οἰκ. Ἐπιθεωρηταί.* Οὗτοι εἶναι ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν καὶ κατανέμονται εἰς μεγάλας Οἰκονομικὰς περιφερείας, ἔχουσι δὲ ἕκαστος πλείονας τοῦ ἑνὸς καὶ δύο πολλάκις νομοὺς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν. Ὡς ἐκ τούτου καὶ διότι εἶναι ἀπησχολημένοι οὗτοι διαρκῶς μὲ τὰς ἐπιθεωρήσεις καὶ τὸν ἔλεγχον τῶν Οἰκον. γραφείων μὲ ἄλλας εἰδικὰς ὑπηρεσίας, αἵτινες τοῖς ἀνατίθενται καὶ μὲ τὴν ἐνέργειαν διοικητικῶν ἀνακρίσεων, ἀδυνατοῦσι νὰ διώξωσιν ἀποτελεσματικῶς τὰς λαμβανούσας χώραν παραβάσεις τῶν φορολογικῶν (ἐμμέσων) νόμων.

2) *Οἱ Οἰκομ. Ἔφοροι, Ταμίαι κλπ.* Οὗτοι ἀπησχολημένοι μὲ τὴν βεβαίωσιν καὶ εἴσπραξιν τῶν ἐσόδων, μὲ τὴν ἀδιάκοπον ἀλληλογραφίαν πρὸς τὰς προϊσταμένας των ἀρχὰς ἀποτελοῦσιν ἰδίως εἰς τὰς μεγάλας πόλεις ἀληθεῖς *Ἄτλαντας τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας.*

Πλὴν τῶν κυρίως φορολογικῶν καθηκόντων τοῖς ἀνατίθενται ἑκάστοτε καὶ πλῆθος ἄλλων εἰδικῶν ὑπηρεσιῶν παρ' ὅλων τῶν πολιτικῶν Ὑπουργείων.

Μετέχουσιν ὡς μέλη ποικίλων Ἐπιτροπῶν καὶ ἐν γένει εὑρίσκονται εἰς ἀένναον κίνησιν καὶ ἀπασχόλησιν.

Ὑπὸ τοιούτους ὅρους βεβαίως παρ' ὅλην τὴν καλὴν θέλησιν αὐτῶν ἀδυνατοῦσι νὰ παρακολουθήσωσι καὶ καταδιώξωσι τὸ λαθρεμπόριον, καὶ τὰς ποικίλας ἄλλας παραβάσεις τῶν φορολογικῶν νόμων καὶ δὴ τῆς ἐμμέσου φορολογίας.

3) *Τὸ Σῶμα τῆς Τελωνοφυλακῆς.*

Κύριος προορισμὸς αὐτοῦ εἶναι ἡ δίωξις τοῦ λαθρεμπορίου. Ἡ ἐπικρατοῦσα ὅμως κοινὴ γνώμη εἶναι ὅτι δὲν ἐκπληροῖ τοῦτο τὸν προορισμὸν αὐτοῦ.

Οἱ λόγοι εἶναι πολλοί, ἐξ ὧν οἱ σπουδαιότεροι καθ' ἡμᾶς εἶναι ὅτι τὰ ὄργανα ταῦτα δὲν ἵστανται εἰς τὸ ἐμπρέπον ἠθικὸν ὕψος, διότι δὲν ὑπάρχει καλὴ ὀργάνωσις αὐτοῦ.

4) *Τὸ σῶμα τῆς Ἐποπτείας φόρων δημ. θεαμάτων κλπ.*

Παρ' ὅλα τὰ ἀγαθὰ σχετικῶς ἀποτελέσματα ἅτινα ἔχει ἀποφέρει ὁ θεσμὸς οὗτος· ἐν τούτοις ἐλλείψει καλῆς ὀργανώσεως καὶ ἄλλων τινῶν εἰδικῶν λόγων δὲν ἀπέφερε τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα.

*
* *

Συνοψίζοντες τ' ἀνωτέρω καταλήγομεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὡς ἐνεργεῖται σήμερον ἡ ἐποπτεία, ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ δίωξις τῶν παραβάσεων τῆς Ἐμμέσου φορολογίας, δὲν εἶνε ἀποτελεσματική. οὐδόλως δὲ εἶναι ἄπορον πῶς διαφεύγουσι μεγάλα ποσὰ ἐκ τῆς φορολογίας ταύτης.

Ἐπιβάλλεται ὅθεν πρὸς περιφρούρησιν ὑψίστων συμφερόντων τοῦ Δημοσίου ἢ ἐπὶ νέων βάσεων Ὀργάνωσις εἰδικῆς ὑπηρεσίας ἔχούσης ὡς προορισμὸν τὸν ἔλεγχον, τὴν ἐποπτείαν τῆς εἰσπράξεως τῶν ἐμμέσων φόρων, τὴν ἀνακάλυψιν καὶ δίωξιν τῶν παραβάσεων αὐτῶν.

Ἡ ἐπιτυχία, ἣν ἐσημείωσεν ὁ ἐσχάτως καὶ ἐν Ἀθήναις εἰσαχθεὶς θεσμὸς τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων παρέχει τὴν εὐκαιρίαν εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας σοβαρῶς τὴν διοργάνωσιν τῶν Οἰκον. ὑπηρεσιῶν καὶ τὴν συστηματικὴν ἐπιδίωξιν τῶν εἰσπράξεων τῶν κειμένων φορολογιῶν, τὴν ἀποφυγὴν τῶν ποικίλων καταστραγήσεών νὰ ἀρυσθῶσι πολύτιμα αὐτοῦ διδάγματα.

Οἱ κυριώτεροι παράγοντες τῆς ἐπιτυχίας τοῦ νεοσυστάτου τούτου θεσμοῦ εἶναι ἡ πειθαρχία, ἡ ἀκριβὴς καὶ θρησκευτικὴ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος, ἡ μέθοδος καὶ τὸ σύστημα ἐνεργείας.

Ἰδοὺ ὅ,τι ἀπαιτεῖται γενικῶς μὲν διὰ τὴν διοργάνωσιν ἐπὶ σταθερῶν βάσεων τῶν Οἰκονομ. ὑπηρεσιῶν καὶ εἰδικώτερον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν εἰδικῆς ὑπηρεσίας ἐχούσης ὡς προορισμὸν τὴν ἐποπτείαν, τὸν ἔλεγχον, τὴν ἀνακάλυψιν καὶ δίωξιν τῶν παραβάσεων τῆς ἐμμέσου φορολογίας.

Τοῦτέστιν ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὸν θεσμὸν τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων ἐπιβάλλεται ἡ ἵδρυσις ἰδίας ἀνεξαρτήτου ὑπηρεσίας, τοῦ Σώματος τῆς Ἀστυνομίας τῶν Ἐμμέσων φόρων.

Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην δέον ν' ἀνατεθῶσι τὰ καθήκοντα τῆς διώξεως τοῦ λαθρεμπορίου, καταργουμένης

τῆς τελωνοφυλακῆς, τὰ καθήκοντα τῆς ἐποπτείας τοῦ ἐλέγχου τῶν φορολογιῶν δημοσίων θεαμάτων, κέντρων διασκεδάσεως, πολυτελείας, καὶ αὐτοκινήτων συγκοινωνίας, καταργουμένου τοῦ Σώματος τῆς Ἐποπτείας δημ. θεαμάτων καὶ τῶν ἀνωτέρω φορολογιῶν. Ἡ ἀνακάλυψις τῶν παραβάσεων τῆς φορολογίας καπνοῦ τελῶν χαρτοσήμου, μονοπωλίων, οἴνου κλπ.

Τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας Ἐμμ. Φόρων θὰ εἶναι ὀργανωμένον μὲ στρατιωτικὴν πειθαρχίαν, ἀνεξάρτητον πάσης ἄλλης στρατιωτικῆς ἢ ἀστυνομικῆς ἀρχῆς καὶ θὰ ὑπάγηται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Αἱ πρὸς τὸ Σῶμα τοῦτο διαταγαὶ θὰ δίδωνται μόνον διὰ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Σώματος.

Ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὸ Σῶμα θὰ γίνηται βάσει εἰδικῶν προσόντων μεταξὺ τῶν ὁποίων τὰ κυριώτερα δέον νὰ ὦσιν ἡ ἐκπλήρωσις τῆς στρατιωτικῆς θητείας καὶ ἀνάλογος μόρφωσις.

Οἱ ὑποψήφιοι θὰ ἐκπαιδεύωνται εἰς εἰδικὴν σχολὴν ἐπὶ τούτῳ συνιστωμένην. Εἰς ταύτην θὰ διδάσκωνται τὴν τελωνιακὴν νομοθεσίαν καὶ ἐν γένει πᾶσαν τὴν Ἔμμεσον φορολογίαν, πρὸς δὲ θὰ ἐκπαιδεύωνται καὶ ἀστυνομικῶς.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν των θὰ λογίζωνται ὡς δίκιμοι ἐπί τι χρονικὸν διάστημα μετὰ τὸ ὁποῖον θὰ διορίζωνται ὁριστικῶς. Αἱ προαγωγαὶ θὰ ἐνεργῶνται βάσει τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῆς ἐπιδειχθείσης εὐδοκίμου ὑπηρεσίας παρ' εἰδικοῦ Συμβουλίου.

Αἱ τοποθετήσεις θὰ γίνωνται ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν μετὰ πρότασιν τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Σώματος.

Οἱ βαθμοὶ αὐτῶν δύνανται νὰ ὁρισθῶσιν ἀντίστοιχοι πρὸς τοὺς στρατιωτικούς.

Βεβαίως διὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ τὴν καλὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ θεσμοῦ τούτου θ' ἀπαιτηθῶσιν ἱκαναὶ δαπάναι. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τῆς δαπάνης πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν δέον δευτερευόντως μόνον νὰ ἐξετάζηται. Καθόσον πλὴν τῶν ἀμέσων θετικῶν ὠφελημάτων τοῦ κράτους, τοῦτέστι τῆς εἰς ἀκέραιον εἰσπράξεως τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, πλεῖστα ὅσα ἔμμεσα ἀγαθὰ θὰ προκύψωσιν. Θὰ εἰσαχθῇ πρὸ παντὸς τάξις καὶ οἰκοκυρωσύνη εἰς τὴν οἰκονομικὴν ὑπηρεσίαν, θὰ ἐθισθῶσιν οἱ φορολογούμενοι νὰ καταβάλωσι τοὺς φόρους των καὶ τεθῶσιν ἐκποδὼν τὰ διάφορα διάμεσα μεταξὺ δημοσίου καὶ φορολογουμένου ἅτινα ἤδη ὡς παράσιτοι μύκητες ἀπομυζῶσι τὸ αἷμα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ θὰ ὑπάρχῃ εὐπρόσωπος ἐμφάνισις τῆς δημοσίας ἀρχῆς, ἥτις θὰ ἐπιβάλῃ τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς φορολογουμένους.

Ἐν τούτοις ἡ ἀπαιτουμένη δαπάνη δύναται νὰ ἐξευρεθῇ κάλλιστα ἐκ τῆς καταργήσεως τοῦ Σώματος τῆς τελωνοφυλακῆς τῆς Ἐποπτείας δημ. Θεαμάτων καὶ ἄλλων εἰδικῶν τινῶν ὑπηρεσιῶν σχετιζομένων μὲ τὰ τοῦ ἐλέγχου τῆς ἐφαρμογῆς τῶν φορολογικῶν νόμων.

Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων χρήσεως 1924—1925 ἀναγράφεται δαπάνη διὰ μισθοὺς κλπ. Τελωνοφυλακῆς Δρχ. 3.681.850

Διὰ τὸν ἔλεγχον φορολογ. οἴνου	»	248.728
» » » πυρίτιδος καὶ ἐκκρ. ὑλῶν	»	110.000
» » » καπνοῦ	»	300.000
» » » δημ. θεαμάτων κλπ.	»	984.000
Ἤτοι ἐν συνόλῳ	Δρχ.	5.324.570

Κατόπιν ὅμως τῆς ἐπελθούσης αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων ἡ διὰ τὴν Τελωνοφυλακὴν δαπάνη θ' ἀνέλθῃ ἐτησίως εἰς Δρχ. 14.000.000
διὰ τὴν ἐποπτείαν δημ. θεαμάτων. » 1.680.000
προστιθεμένης δὲ καὶ τῆς διὰ τὰς λοιπὰς φορολογίας δαπάνας ἐκ Δρχ. 658.720
Ἔχομεν σύνολον δαπάνης Δρχ. 16.338.720

Τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο εἶναι ὑπεραρκετὸν ὥστε νὰ καλύψῃ ὅλας τὰς δαπάνας διὰ τὴν σύστασιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Θεσμοῦ τῆς Ἀστυνομίας Ἐμμέσων φόρων.

Δ. ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ
Εἰσηγητὴς Ὑπουργ. Οἰκονομικῶν

ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ

ΓΚΡΟΥΠ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ

Μιὰ ὁμὰς λογίων διασκεδάζουσα ἕνα βράδυ σὲ μιὰ ταβέρνα, ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ οἴνου, ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ ἕνα γλέντι δαπάναις ἑνὸς τῶν ἐνταῦθα ἐκδοτικῶν μας οἴκων, διὰ τῆς ἐκδόσεως τόμου διηγημάτων. Ἐνῷ δὲ ἐπρόκειτο περὶ καθαρᾶς συμφεροντολογικῆς ἀπόψεως, ἀφοῦ καὶ ποιηταὶ θὰ συμμετέσχον τῆς ἐκδόσεως ταύτης ὡς διηγηματογράφοι, ἐν τούτοις διεφώνησαν οἱ κ. κ. λόγιοι καὶ ἐναντίον προσώπων ἀπόντων κατεφέρθησαν κάμνοντες ἐπιλογὴν γιὰ τὴν συμμετοχήν των στὸ φιλολογικὸ γλέντι. Π.χ. ὁ κ. Δ Βουτυρᾶς ἐζήτησε νὰ ἐξαιρεθῇ ὁ κ. Π. Ταγκόπουλος καὶ ὁ κ. Γερ. Σπαταλᾶς ὁ κ. Ἀδ. Παπαδήμας κλπ. Ἀπορεῦμεν, πῶς ἄνθρωποι σοβαροὶ σὰν τοὺς κ. κ. Ἠλ. Βουτιερίδην καὶ Στ. Δάφνην κατεδέχθησαν νὰ ἐγκρίνουν χάριν τοῦ οἴνου τὴν ἐμφάνισιν ἑνὸς τόμου προσβάλλοντος τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν. Ὅσοι θέλουν νὰ πιοῦνε εἶνε ἐλεύθεροι, ἀλλὰ δὲν χρωστάει τὸ κοινὸν τίποτε, ἀφοῦ ὁ ἐκδότης θὰ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα τοῦ γλεντιοῦ, νὰ πληρώσουν μαζὶ καὶ οἱ ἀναγνῶσται τὰ μεθύσια καὶ τὰ σπασίματα μερικῶν οἰνοβαρῶν φιλολογούντων.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

Τὸ Ἑλληνικὸ βιβλίο ἤρχισε νὰ πωλεῖται εὐρύτερον. Αὐτὸ μᾶς πληροφορεῖ ὁ κ. Φαλτάϊτς διὰ τῆς «Βραβυνῆς» ὅστις ἔλαβε συνεντεύξεις μὲ διαφόρους ἐκδότας. Θὰ ἦτο δὲ εὐχῆς ἔργον διὰ τῆς ἐνισχύσεως τῆς ἑλληνικῆς παραγωγῆς νὰ ὀλιγόστευεν ἡ τόση ξενομανία, ποὺ ἔχει κυριεύσει διὰ τὰ ξένα βιβλία τὸ ἀναγνωστικὸν κοινόν μας. Ἀλλὰ πρέπει καὶ οἱ ἐκδόται τὸ ἔργον αὐτὸ νὰ ἐνισχύσουν συστηματικώτερον ἐξ ἐπιβαλλομένου καθήκοντος πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα. Ἔχει καὶ ἡ Ἑλλὰς λογίους ποὺ γράφουν ἀσυγκρίτως καλλίτερα ἀπὸ μερικοὺς μεταφραζομένους εἰς τὴν ἑλληνικὴν ξένους συγγραφεῖς

ΤΑ ΣΑΤΥΡΙΚΑ ΜΑΣ ΥΠΟ "VESPER"

ΟΥΖΟ

Ποιὰ νἄν' ἐκείνη,
ποὺ κατεβαίνει
φκιασιδωμένη
σὰ μασκαρᾶς;

Εἶν' ἕνα φιόρο,
ποὺ ἂν τὸ κοιτάζεις,
στὰ γέλια σκάζεις
καὶ σπαρταρᾶς.

Τὶκ τὰκ γοβάκι
στὸ πεζοδρόμι·
τὴν τρῶνε οἱ δρόμοι.
δίχως δουλειά.

Καὶ πρὸς τὸ γιόμα
νά την τρεχάτη,
νὰ τσούξει κάτι
στὰ καπηλειά.

Γειά σου, γειὰ νἄχεις,
ἀτθὶς μοντέρνα,
ποὺ ἀπ' τὴν ταβέρνα
βγαίνεις στουπί.

Καὶ στοὺς διαβάτες
μὲ βῆμα πλάνο
πέφτεις ἀπάνω,
δίχως ντροπή.

ΒΡΟΧΗ

Ἄρχισε νὰ πέφτει ἀγάλι ἀγάλι
κ' ὕστερα δυνάμωσε, πωπώ!
Σίφουνας μπουρίνι, ἀνεμοζάλη
πιάνουν μετ' ὀλίγο ἕνα σκοπό.

Βρώμικο τὸ ῥέμα κατεβαίνει
σέρνοντας ἀπ' ὅλα στὴ σειρά.
Σκοῦπες, τενεκέδες σκουριασμένοι,
δός του, ταξειδεύουν στὰ νερά.

Τώρα, νά, κοτρώνια λασπωμένα,
ξύλα ἀπὸ μιὰ μάντρα καὶ κλωνιά.
Κι' ὅλα σταματοῦν ἐκεῖ τὰ τραῖνα
κι' ἄλλα μαζευτῆκαν στὴ γωνιά.

Μούσκεψαν φουστάνια ἀπὸ μετάξι
καὶ γι' αὐτὸ ἀνεβαίνουν πιὸ ψηλά.
Κάποιος διάκος τρέχει νὰ κοιτάξει,
μὰ γλιστρᾶ καὶ πέφτει καί γελᾶ.

Κάλτσα ἀνασηκώνεται· κι' ἀκόμη
μιὰ ζαρτιέρα δένεται στραβά...
Ἄχ! μὲ τὴ βροχὴ τὸ πεζοδρόμι
τὶ τραβᾶ τὸ μαῦρο, τὶ τραβᾶ!

ΠΡΟΚΟΠΕΣ

Νέα, λέν, προκοπὴ θ' ἁπλωθῆ
στὴν Ἀθήνα· τὸ σκότος βαθύ·
φτοῦ καὶ φτοῦ της, νὰ μὴ βασκαθῆ
μὲ τοὺς νέους ἀστυνόμους.

Κι' ὁ κὺρ Πάτσης μὲ τέτοιο χιονιᾶ,
παρατᾶ τὴ ζεστή του γωνιὰ
καὶ γυρνᾶ μὲ κλωστές καὶ πανιὰ
καί... μπαλώνει τοὺς δρόμους.

Κι' ὁ κοσμάκης ἐδῶθε πατᾶ
κι' ἀλλοῦ βρίσκει τὰ πόδια στριφτά·
κι' ὅταν πέση, τὴ μύτη βουτᾶ
σ' ἀνοιχτοὺς ὑπονόμους.

ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΙΚΑ

Ὁ ψωμᾶς πετᾶ ψηλὰ
τὸ καρβέλι καὶ γελᾶ.
ποὺ στὰ νέφη θὰ τὸ κρύψη.

Κ' ἐγὼ κάθομαι ἀπὸ δῶ
καὶ μὲ πάθος τραγουδῶ.
«Σύ, ποὺ πέταξες στὰ ὕψη...»

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ — ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΙΚΑ

Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1924

Τὸ μυθιστόρημα ὑπεχώρησε εἰς τὴν ποίησιν καὶ τὰς μελέτας. — Αἱ προσπάθειαι τῶν ὑπερρεαλιστῶν — Τὰ νέα ταλέντα: Πὼλ Μοράν καὶ Ζὰν Ζιρωντοῦ. — Ἡ καθαρὰ φιλολογία ἀνακτᾷ ἔδαφος εἰς τὴν φιλολογίαν τῶν προτιμήσεων τοῦ κοινοῦ. — Οἱ γάλλοι λογοτέχναι ἀναπτύσσουν τὴν προσωπικότητά των.

ΠΑΡΙΣΙΟΙ — ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1925

Τὸ νὰ κάνῃ κανεὶς τὸ φιλολογικὸν ἀπολογισμὸν ἑνὸς ἔτους, αὐτὸ δὲν προσθέτει βεβαίως τίποτε εἰς τὴν κριτικὴν γραμματολογίαν τὴν ὁποίαν ἐνδιαφέρουν τὰ μεγάλα πνευματικά ρεύματα, αἱ διαμορφώσεις τοῦ ὕφους, ἡ δημιουργία νέων σχολῶν, αἱ ἐπιρροαὶ πρὸς νέας κατευθύνσεις. Ἀλλὰ τὰ πράγματα αὐτὰ δὲν σημειοῦνται ἀπὸ τῆς 31ης Δεκεμβρίου μέχρι τῆς 1ης Ἰανουαρίου τοῦ ἐπιόντος. Τὰ σημειώνουν ἐποχαί, τῶν ὁποίων ἡ διάρκεια εἶνε ἀκαθόριστος.

Ἐν τούτοις εἶνε τόσον ἀφειδὴς εἰς παραγωγὴν ἡ Γαλλικὴ λογοτεχνία καὶ τόσον ταχεῖαι αἱ μεταλλαγαὶ ποῦ διερχόμεθα. ὥστε μία λογοτεχνικὴ ἀνασκόπησις ἑνὸς ἔτους νὰ μὴν εἶνε ἄμοιρος ἐνδιαφέροντος.

Καὶ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ εἰς τὴν τρέχουσαν Γαλλικὴν λογοτεχνίαν εὑρίσκεται εὐκόλως ἂν κάμωμεν μίαν σύγκρισιν μὲ τὸ πρόσφατον παρελθόν, τὴν πρώτην δηλονότι μεταπολεμικὴν ἀντίδρασιν τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Τὸ 1923 τωόντι εἶχε φθάσει εἰς τὴν ἀπόγεω τῆς μεταπολεμικῆς ψυχολογίας ἡ ὁποία γεννηθεῖσα τὸ 1918 ἔλαβε μίαν ἐξελικτικὴν μορφὴν ἀπὸ τοῦ 1920. Κοντὰ εἰς τὸν μεταπολεμικὸν ρωμαντισμὸν τὸν ὁποῖον ἐγέννησε ὁ κάματος καὶ ἡ νοσταλγία τῆς ἠρεμίας, κοντὰ εἰς τὴν ψυχρὰν καὶ ἀδυσώπητον περιγραφὴν τῆς γυμνῆς ἀληθείας τῶν πολεμικῶν ἐντυπώσεων, αἱ νεωτεριστικαὶ τάσεις τοῦ ἐξπρεσσιονισμοῦ καὶ τοῦ ρεαλισμοῦ ἤρχισαν νὰ χωροῦν ἐπὶ νέων κατευθύνσεων, νέοι συγγραφεῖς μὲ ντοκουμέντα ἐπικρατήσεως ἀνεφάνησαν καὶ μπορεῖ σήμερον ἀπ' αὐτοὺς νὰ ἀναφέρῃ κανεὶς τὰ ὀνόματα τοῦ Paul Morand καὶ τοῦ Jean Giraudoux οἱ ὁποῖοι ταχέως καὶ ἐπαξίως ἔγιναν παγκοσμίως γνωστοί.

Τὸ εἶδος ἐν τούτοις τὸ ὁποῖον ἀντεπροσώπευσε τὰς πολυσχιδεῖς αὐτὰς κατευθύνσεις ἦτο ἐνιαῖον, δηλαδὴ τὸ μυθιστόρημα (ἢ ρωμάντσο κατὰ τοὺς μεταφράζοντας εἰς τὰς κλεινὰς Ἀθήνας τὴν comedie εἰς. κομενεντί!)

Ὁ ρόλος τοῦ μυθιστορήματος διὰ μέσου τῶν ἐποχῶν τῆς λογοτεχνίας, εἶνε πράγματι χαρακτηριστικός. Εἰμπορεῖ ἄλλοτε μὲν νὰ ἀπορροφήσῃ ὅλην τὴν λογοτεχνικὴν παραγωγήν, ἄλλοτε δὲ νὰ σβυσθῇ ὁλότελα ἀπ' αὐτήν. Καταντᾷ νὰ ἐκδίδωνται μυθιστορήματα ποιητικά, ἱστορικά, κοινωνικά, πολιτικά, φιλοσοφικά, θέματα διάφορα, ὅλα ὑπὸ τὸν τύπον τοῦ μυθιστορήματος. Ὅπως ἀκριβῶς κατὰ τὸν XIX αἰῶνα ἡ ἰδέα τοῦ θεάτρου ἀπορροφήσασα ὅλην τὴν φιλολογικὴν παραγωγήν, μᾶς ἔδωσε πλὴν τῶν τραγωδιῶν, δραμάτων καὶ κωμῳδιῶν, θεατρικὰ ἔργα ἱστορικά, ποιητικά, πολιτικὰ καὶ μυθιστορηματικὰ ὅπου ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἕως τὴν δωδεκάτην πρᾶξιν ὁ θεατὴς παρίστατο εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ζωῆς τοῦ Α ἢ Β ἥρως. Ἡ θεατρικὴ αὐτὴ παραγωγὴ ἦτο μοιραῖον νὰ γεννήσῃ τὴν παρακμὴν καὶ ἡ φρενῆτις ἐκείνη ἐξέπνευσε μαζὶ μὲ τὸν XIX αἰῶνα.

* * *

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ 1924 εἰμπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς ὅτι ὑπῆρξεν ἡ μυθιστορηματικὴ ἀντίδρασις τοῦ 1923 εἰς τὴν φιλολογικὴν παραγωγὴν τῆς Γαλλίας. Μετὰ τὴν πληθωρικὴν ἔκδοσιν τῶν μυθιστορημάτων τοῦ 1923 ἐπηκολούθησεν ἡ σπάνις των κατὰ τὸ 1924. Ἡ λογοτεχνικὴ παραγωγὴ διηρέθη εἰς καθαρὰν φιλολογίαν καὶ εἰς φιλολογίαν διὰ τὸ κοινόν. (Δὲν εἶνε δὰ ἡ πρώτη φορὰ ποὺ βλέπομεν τὴν διαίρεσιν αὐτήν, ἀπόρροιαν τύψεως φιλολογικῶν συνειδήσεων). Καὶ τὴν θέσιν τοῦ μυθιστορήματος κατέλαβεν ἡ ποίησις, ἡ φιλοσοφία, ὁ μυστικισμὸς καὶ αἱ μελέται ἐπὶ τῶν προβλημάτων τῆς ἠθικῆς. Ἐκ παραλλήλου οἱ περὶ τὸν André Breton «ὑπερρεαλισταὶ» εἰργάσθησαν ἐπιμόνως καὶ ἀδιαφοροῦντες πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην, διὰ νὰ ἐπαναδώσουν εἰς τὴν ποίησιν τὰ σκῆπτρα, τὰ ὁποῖα κατεῖχεν ἄλλοτε εἰς τὴν φιλολογίαν.

Τὰ βιβλία ποῦ εἶχαν τὴν μεγαλυτέραν διάδοσιν κατὰ τὸ 1924 δὲν ἦσαν τοιουτοτρόπως τὰ μυθιστορήματα, ἀλλὰ μελέται, κριτικαὶ καὶ μονογραφίαι φιλολογικαί. Ἐπὶ τῆς κατευθύνσεως αὐτῆς βαδίζοντες οἱ ἐκδόται ἀνήγγειλον ἤδη διὰ τὸ 1925 ἐκδόσεις βιογραφιῶν, ἱστορημάτων, ταξειδιωτικῶν ἀφηγήσεων κ.λ.π.

Ἐν συμπεράσματι τὸ 1924 τὸ βλέπω σοβαρώτερον ἀπὸ τὸ 1923 διὰ τὸν ἑξῆς λόγον: διότι ἐπεδόθη εἰς ἔργα ἢ καθαρᾶς φαντασίας, ὅπως ἡ ποίησις, ἢ καθαρᾶς πραγματικότητος, ὅπως αἱ περιγραφαὶ καὶ αἱ μονογραφίαι. Ἔλειψεν ὁ ἑρμαφροδιτισμὸς τοῦ μυθιστορήματος, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν ἐγκαινιασθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Μαργκερὶτ συρμὸν ἀπετέλει τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς κοσμοζωϊκῆς ἐνημερότητος, περιλαμβάνον πλὴν τῆς ἀφηγηματικῆς του βάσεως, πλῆθος μνημονεύσεων διὰ τὰς νεωτέρας κοσμικὰς συνηθείας, πολιτικὰ δόγματα, ἐκφυλισμούς, χρημα-

τιστηριακὰ κόλπα, ἐπιστημονικὰς θεωρίας καὶ λοιπὰ καὶ λοιπά, τὰ ὁποῖα τὸ κατήντων μᾶλλον σαλάταν ἐνημερότητος παρὰ μυθιστόρημα.

Ἐκτὸς αὐτοῦ εἰς τὴν φιλολογικὴν Γαλλίαν τοῦ 1924 βλέπει κανεὶς τὴν ἐπικράτησιν τῆς προσωπικότητος τοῦ συγγραφέως πρᾶγμα ποῦ εὑρίσκεται ἤδη εἰς τὴν ἐξέλιξίν του κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Ρωσσίαν.

Ἐμπνεόμενοι, θὰ εἰμποροῦσε νὰ πῇ κανείς, ἀπὸ τὸ ἄστρον τοῦ Marcel Proust, οἱ Γάλλοι λογοτέχναι τὸ 1924, ἐπέταξαν τῆς προσωπίδες τῶν προτιμήσεων τοῦ κοινοῦ καὶ ἐπέδειξαν τὴν προσωπικότητά τους ἀναμετρήσαντες ἐντίμως τὰς δυνάμεις των μὲ τὴν καθαρὰν φιλολογίαν.

Εἶναι τόσον μεγάλαι ὅμως αἱ διακυμάνσεις ποῦ γίνονται μέσα σ' ἕνα χρόνο μέσα σ' ἕνα κράτος φιλολογικὸ σὰν τὴ Γαλλία, ποῦ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ προβλέψῃ τίποτε. Ἔτσι, ἂν ἐμεταχειρίσθημεν τὸ 1923 διὰ νὰ ἐκτιμήσωμεν τὸ 1924, δὲν εἰμποροῦμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν καὶ τὸ τελευταῖον διὰ νὰ προσιωνισθῶμεν τοῦ 1925. Τὸ 1924 ἔσδυσε τὸ μυθιστόρημα καὶ τὸ 1925 ἐνεκαινιάσθη μὲ ὑγιεῖς κατευθύνσεις πρὸς τὴν καθαρὰν φιλολογίαν. Ἡ παρακολούθησίς του λοιπόν, δὲν στερεῖται ἐνδιαφέροντος.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΞΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΚΕΙΝΟ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ...

Στὸ τζάκι τρίζανε τὰ κόκκινα ξύλα κι' ὁ ἀγέρας ποὺ περνοῦσε ἀπ' τὴν καμινάδα ἀκουγότανε στὸ φτωχόσπιτο, σὰν ἀνάσα βαρειόηχη.

Ἀπ' τὸ παράθυρο τὸ σιδερόφραχτο μπαίνανε ὁλόχρυσες οἱ ἀχτῖνες τοῦ ἡλίου, ὕστερ' ἀπὸ τρεῖς μέρες συγνεφιά, μὲ ἀδιάκοπη βροχή, ποὺ ὅλος πέρα ὁ κάμπος πλημμύρισε καὶ γίνηκε μιὰ λίμνη ἀπέραντη, ποὺ τὰ δέντρα μόνο ξεχωρίζανε, σὰν κατάρτια ὁλόρθα, ἄλλα μισογυρμένα, ἀπὸ καράβια βουλιαγμένα σὲ ἄγρια τρικυμία, καὶ μερικοὶ λόφοι δῶ καὶ κεῖ φαλακροί.

— Δόξα σοι ὁ Θεός! — εἶπε ἡ γριὰ μὲ ἀνακούφιση καὶ κοίτταξε ἀπ' τὸ παραθυράκι ὄξω τὸν ἥλιο, ὅπως εἶτανε κόκκινος, ματωμένος, ἀπ' τὴ θύελλα, λὲς δαρμένος, μὰ νικητής.

Ἔκανε τὸ σταυρό της. Ἄρχισε νὰ πέρνει χαρά. Νὰ φεύγει ὁ φόβος, ποὺ τρεῖς νύχτες τὴν πέδεψε καὶ τὴν ἔκανε νὰ χύσει πικροδάκρυ.

— Νὰ εἶδες, εἶδες; — γύρισε καὶ εἶπε στὴν Κατινιὼ τὴν κόρη της, ποὺ ἔρραβε μὲ ἡσυχία ἕνα ποκαμισάκι. Ὁ ἥλιος, παιδί μου, ὁ χρυσὸς ἥλιος βγῆκε. Τὰ νερὰ θὰ φύγουνε ἀπ' τὸν κάμπο. Θὰ ἰδοῦμε πάλι τὴ ξέρα, τὸν δρόμο ἴσιο, ὅπως πρίν.

Μὰ ἡ Κατινιὼ μόνο ποὺ τὸ κεφάλι κούνησε.

Ἡ γριὰ ζητοῦσε νὰ βρεῖ ἐλπίδες νὰ πορηγορηθεῖ μονάχη της.

— Ὡς τὸ βράδυ πιστεύω νὰ ρθεῖ αἴ;.

Ἔλλειπεν ὁ Θάνος ὁ γιός της στὴν πολιτεία. Καβάλησε τὸ γαϊδουράκι του καὶ πῆγε νὰ ψωνήσει, ὅπως συνήθιζε, κάθε σαββάτο, ἀπ' τὸ ἀγοροπάζαρο, ποὺ γινότανε, μιὰ φορὰ τὴ βδομάδα, νὰ ψωνίσει γιὰ τὸ φτωχικό του τ' ἀναγκαῖα τρόφιμα.

Μὰ ἡ θυελλοβροχὴ τὸν εἶχε καθυστερήσει. Κ' ἡ μάνα του δίκαια φοβότανε, μὴ τυχόν, ἐπειδὴ ἤξερε πὼς εἶτανε παιδὶ θαρραλέο, τὸν βρῆκε ἡ θύελλα στὸ δρόμο καὶ δὲ θέλησε νὰ γυρίσει πίσω στὴν πολιτεία.

Μήπως σὲ περασμένες τοῦ χειμῶνα τέτοιες πλημμύρες λίγοι εἶχανε πνιγεῖ; Τρεῖς νύχτες ἀγωνία; πέρασε ἡ πονετικιὰ μάνα. Μάτι δὲν ἔκλεισε. Μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα πολλὲς φορὲς γονάτισε καὶ σταυροκοπήθηκε.

Τώρα ὅμως ποὺ βγῆκε ὁ ἥλιος εἶδε τὴν ἐλπίδα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Κατινιὼ σκυφτή, σοβαρή, ἀμίλητη, ἔρραβε καὶ ἡ σιωπή της εἶχε σκέψη.

— Νά, νά, — φώναξε ἡ γριά, στὸ παράθυρο σιμά, κοιτώντας ὄξω — κεῖνο τὸ μεγάλο σύγνεφο, κεῖ κάτω, πάει, ἔφυγε, χάθηκε. Βλέπεις; Ὁ οὐρανὸς ξαστέρωσε πιὰ ὅλος. Ἄλλη βροχὴ δὲν ἔχουμε νὰ φοβηθοῦμε. Ὡραῖα... ἔτσι...

Κ' ἡ κόρη μὲ δισταγμὸ ἀπάντησε.

— Ποῦ ξέρεις; ὡς τὸ βράδυ ὁ καιρὸς ἀλλάζει...

Σήκωσε τοὺς ὤμους της, τέντωσε τὰ μικρούτσικα μάτια της.

Χτύπησε τὸ πόδι της.

— Δάγκασε τὴ γλῶσσά σου. Τὶ λές; ὁ καιρὸς ν' ἀλλάξει; μὰ δὲ βλέπεις ψηλὰ τὶ γαλάζιος ποὺ φαίνεται ὁ οὐρανός; Ὅλη τὴ νύχτα κόντεψα νὰ τελειώσω καὶ τώρα ποὺ πῆρα ἐλπίδα μὲ... ἀπογοητεύεις; Μπᾶ σὲ καλό σου παιδί μου.. Τὶ ἔχεις πάθει;....

— Τὶ νἄχω;...

— Ξέρω καὶ γὼ τὶ νὰ πῶ μὲ σένα; Βλέπω ποὺ ὁ ἀ-

δελφός σου δὲν εἶναι στὸ σπίτι τρεῖς νύχτες τώρα, ἄσχημες νύχτες. Ἐγὼ κοντεύω νὰ τελειώσω. Κ' ἐσύ;...

— Ἀ! θὰ ἤθελες νὰ κλαίω; Μήπως εἶνε παιδάκι νὰ τὸν πάρουν τὰ ποτάμια; Ἐτσι δὰ εὔκολα χάνεται ἕναςἄνθρωπος;

— Κεῖνοι ποὺ ἔχουνε πτιγεῖ ὡστώρα ἐδῶ, σὲ τοῦτο δῶ τὸν κάμπο εἴτανε παιδάκια;

Κούνησε τὸ κεφάλι της μὲ κάποια στενοχώρια.

— Θὰ ρθεῖ ὁ γιός σου. Μὴν τόσο ἀδικοδέρνεσαι. Τὸ βράδυ θὰ ρθεῖ..

— Ὄχι! ὄχι! δὲν εἶνε αὐτὸ ἐνδιαφέρο, τὸ βλέπω καὶ μὲ πειράζει. Ὄχι.

— Οὔφ! καὶ σύ, ἄφισέ με!. Καλὰ τώρα. Πρέπει νὰ γονατίσω κι' ἐγὼ στὴν Παναγιά;...

— Βέβαια, ζητᾶς ἡσυχία, τὶ σημαίνει, ὁ ἀδερφός σου ἴσως εἶνε χαμένος, καὶ σύ... δὲν καταδέχεσαι νὰ προσευχηθεῖς..

— Στὸ εἶπα καὶ χτές. Δὲν ὑπάρχει κίνδυνος. Ὕστερα...

— Τί θέλεις νὰ πεῖς;... Μίλησε. Μὴ δυστάζεις... Ὅ,τι ἔχεις πές το..

Κατέβασε τὸ κεφάλι, πῆρε ὕφος μελαγχολικό, καὶ μὲ παράπονο εἶπε μὲ φωνὴ χαμηλή, πικραμένη, καὶ βραχνιά.

— «Πόσες φορὲς γιὰ τὸ τίποτα μὲ σκυλλόβρισε!... Θυμᾶσαι, ποὺ μ' ἔσπασε στὸ ξύλο, γιατὶ κάποιος ἀπ' ὄξω περνοῦσε καὶ τραγουδοῦσε;... Τέτοιος ἄνθρωπος νευρικός, σκληρὸς ποὺ εἶνε... Θέλεις νὰ τὸν ἀγαπῶ... Μὰ κεῖνος.... ὅταν μὲ βάνει κάτω καὶ μὲ χτυπάει γροθιὲς καὶ κλοτσιές — τὰ κόκκαλά μου ἀκόμα μὲ πονᾶνε — τότες δείχνει, βέβαια, ἀγάπη κ' ἐνδιαφέρο;...».

Εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια καὶ τὰ μάτια της μεμιᾶς γεμίσανε δάκρυα.

Ἡ γριὰ θύμωσε. Ἄφισε τὸ παράθυρο. Τὴν πλησίασε. Σήκωσε ψηλὰ τὸ γεροντικό της χέρι. Σύγκορμη ἔτρεμε. Αὐτὰ ποὺ ἄκουσε τῆς καρφώσανε τὴν καρδιά.

— Σκάσε! τῆς φώναξε. Δὲν εἶνε λόγι' αὐτὰ ποὺ λὲς γιὰ τὸ παιδί μου.

— Ἂν γεννιόμουνα κ' ἐγὼ ἀγόρι θὰ μ' ἀγαποῦσες περισσότερο. Γιατὶ πολλὲς μανάδες τ' ἀγόρια ἀγαποῦνε. Καὶ στὸν θάνατό τους γι' αὐτὰ κλαῖνε περισσότερο...

— Δὲ θέλω ἄλλη κουβέντα. Ἄφισέ με στὸν πόνο μου. Γιατ' εἶνε δικός μου. Γιὰ σένα, τὸ βλέπω, ἀπ' τὰ προχτές, ποὺ ὁ πόνος, σοῦ εἶνε ξένος. Δὲν ὑποφέρεσαι.

Τὰ μάτια της βουρκώσανε. Βαρειοστέναξε. Πλησίασε τὸ τζάκι. Ἀνακάτωσε τὴ φωτιά. Τὰ ξύλα πετάξανε σπίθες. Σηκώθηκε λάμψη καὶ φώτισε τὴ γιομάτη ἀγωνία μορφὴ τῆς μητέρας.

Ὄξω τὰ πουλιὰ πετούσανε ὑπὸ τὸν ἥλιο καὶ κελαϊδούσανε χαρούμενα...

Ὁ φόβος τῆς θύελλας, ποὺ τὰ κυνήγησε, τώρα εἶχε διαλυθεῖ μαζὶ μὲ τὴ μαύρη συγνεφιά, ποὺ ἔφυγε ἀπ' τὸν οὐρανό, σὰν μαύρη αὐλαία ποὺ σηκώθηκε.

Καὶ πετούσανε χαρούμενα κ' ὑμνούσανε τὸν ἥλιο μὲ ἀθωότη.

Ἡ Κατινιὼ ἔρραβε τὸ ποκαμισάκι της πάλι σὲ ἀδιαφορία. Ἕνα γαρύφαλλο, ποὺ εἶχε μείνει στὸν καναπέ, τὸ πῆρε, τὸ μυρίστηκε καὶ στ' αὐτί της τὸ ἔβαλε.

Ἡ γριὰ μάννα πάλι στὸ παράθυρο πῆγε κι' ἀνυπόμονα κοιτοῦσε... κοιτοῦσε... μὲ θολά, πρισμένα μάτια..

* * *

Βράδειασε, ἁπλώθηκε βαθὺ τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας. Μὰ ὁ οὐρανὸς ἔμενε καθαρός. Τ' ἀστέρια φωτάγανε σὰν διαμάντια πάνω καὶ κάτω στ' ἀπομεινεμένα νερὰ τῆς λίμνης. Στὸ παράθυρο ἔπεφτε βαρὺ τὸ σκοτάδι, ποὺ δὲ μποροῦσες νὰ ξεχωρίσεις τίποτα... Εἶχε σηκωθεῖ κ' ἕνας ἀγέρας, ποὺ ὅλος ὁ κάμπος γιόμιζε βουητό, σὰ νὰ εἴτανε ἀμμουδιὰ καὶ δεχότανε κύματα φουρτουνιασμένα.

Πάλι δὲν κολλοῦσε ὕπνος στὰ βλέφαρα τῆς μάνας.

Τὸ πρωὶ θὲ νἄβγαινε ὁ ἥλιος κόκκινος, θερμός. Τὰ ὑπόλοιπα νερὰ θὰ τὰ ρουφοῦσε ἡ γῆς. Καὶ θἄμενε ὁ δρόμος ἐλεύθερος νὰ ρθεῖ ὁ γιός της.

Δυὸ-τρεῖς φορὲς ἡ κόρη φώναξε νευρικά, μὲ μάτια ποὺ μέσα τους γυάλιζε κάποιο ἄλλο ξένο φῶς, ποὺ τὸ χρῶμα τους ἄλλαξε μεμιᾶς.

— Μὰ δὲ κοιμᾶσαι πιά, νὰ πάλι μὲ ξύπνησες...

Κ' ἡ μάνα μὲ θυμὸ σηκώνοντας τὴ γροθιά της.

— Ὄχι! δὲ μοιάζω ἐγὼ ἐσένα. Τὸ παιδί μου τὸ πονάω...

* * *

Φώτισε ἡ μέρα. Κανένα σύγνεφο δὲ λέρωνε τὸν γαλανὸ οὐρανό. Ὁλοῦθε γαλήνη βασίλευε. Θεοῦ χαρά. Σὰ νὰ μὴν εἶχε γίνει τίποτα.

Ὅλα τὰ νερὰ εἴχανε φύγει. Ἐχτὸς ἀπὸ λίγα ποὺ δῶ καὶ κεῖ σχηματίζανε λιμνοῦλες. Τὰ χορτάρια τοῦ κάμπου καὶ τ' ἀγριόγκαθα πλημένα βγήκανε στὸ φῶς τοῦ ἥλιου καὶ τὰ δέντρα πιὸ πράσινα ἀπ' τῆς βροχῆς τὸ λούσιμο.

Μόλις εἶδε ἀπ' τὸ παράθυρο ἡ μάνα τοὺς πρώτους διαβάτες ἤρθε ἡ καρδιὰ στὴ θέση της. Περίμενε καὶ τὸ γιό της, στιγμὴ-πρὸς στιγμή, καβάλλα στὸ γαϊδουράκι, νὰ φανεῖ, μὲ τὰ ψώνια φορτωμένος, σωσμένος, ὑγειής, νὰ ρθεῖ...

— Νά, εἶδες ποὺ περνᾶνε ἀνθρώποι; — φώναξε στὴν κόρη της δυνατά.

— Στὸν ἑαυτό σου νὰ τὰ πεῖς, ποὺ φοβήθηκες μὴ τὸν χάσεις... καὶ μᾶς ἔδωκες τόση στενοχώρια κι' ἀνησυχία...

Πάλι ἡ μάννα δὲν ἔφευγε ἀπ' τὸ παράθυρο.

Ἡ Κατινιὼ ἔρραβε, μὲ τὸ γαρύφαλλο στ' αὐτί της, καὶ... τραγουδοῦσε μουρμουριστά. Τῆς ἐτόνισε νὰ κόψει τὸ τραγοῦδι. Μὰ δὲν τὴν ἄκουσε. Παρὰ λίγο νὰ βριστοῦνε γιὰ καλά. Εἴπανε τόσες τσουχτερὲς λέξεις μεταξύ τους μάνα καὶ κόρη.

Βγῆκε ὄξω, σταμάτησε μερικούς, ρώτησε νὰ μάθει λεπτομέρειες, μὴ τυχὸν ἡ θύελλα παρέσυρε κανένα, ἢ εἴδανε τὸ παιδί της. Μὰ κανεὶς δὲν ἤξερε.

Γύρισε μέσα ἡ μάνα στὸ σπίτι. Περνοῦσε ἡ ὥρα. Κόντευε νὰ δύσει ὁ ἥλιος. Εἴχανε τόσοι περάσει... Κι' ὁ Θάνος ἀκόμα νὰ φανεῖ. Ὤ! πάλι ἡ ἀνησυχία ἐπλάκωνε βαρειὰ τὴ ψυχή της. Οἱ κακὲς σκέψεις, ποὺ τὶς ἐλπίδες της διαλύανε, στροβιλίζανε στὸ νοῦ της. Τῆς ἐρχότανε τὸ

αἷμα στὸ κεφάλι. Ἡ καρδιά της πήγαινε νὰ σπάσει. Ἄρχισε νὰ δειλιάζει, νὰ τρέμει. Νὰ περνᾶνε τὸ κορμί της κρύες ἀνατριχίλες.

Ἀπ' τὸ παράθυρο δὲν ξεκολλοῦσε, ἀποφασισμένη ἐκεῖ νὰ ξεψυχήσει.

Ἡ Κατινιὼ ἔρραβε, μὲ τόνα πόδι πάνω στ' ἄλλο. Κ' εἶτανε στὰ μάγουλα ροδοκόκκινη, ἀφράτη, ὅλο γλύκα, πιὸ ὄμορφη ἀπ' ὅ,τι εἶτανε ἄλλες μέρες. Καμμιὰ φορὰ ἀκούστηκε νὰ μπήζει φωνή, νὰ σηκώνει ψηλὰ τὰ χέρια.

— Νάτος, νάτος.ὁ γιόκας μου, αὐτὸς εἶνε, ἔρχεται!..

Ἔλεγες πὼς αὐτὴ ἡ μάνα ἔβλεπε μπροστά της ζωντανὸ τὸν πεθαμένο ἄντρα της, ποὺ τῆς ἔλεγε, πὼς ὁ Θεὸς τοῦ χάρισε ξανὰ τὴ ζωή.

Ἔτρεξε ἡ Κατινιὼ στὸ παράθυρο, κοίταξε κι' αὐτή, εἶδε μακριὰ τὸ γαϊδουράκι κι' ἀπάνω καβάλλα τὸν ἀδερφό της καὶ τὸ καλόθι πλάϊ στὸ σαμάρι δεμένο.

ΜΠΑΤΡΟΝ
Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ
ὑπὸ ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ
Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ Βιβλιοπωλεῖα ἀντὶ δρ. 18.—

Ἡ μάνα σὰν τρελλὴ ἄνοιξε τὴν πόρτα κ' ἔτρεχε... ἔτρεχε νὰ συναντήσει τὸ παιδί της, ὤ! πὼς ἔκανε... σὰν παλαβή.

Κ' εἶδε σὲ λίγο νὰ τὸν σφιχταγκαλιάζει, νὰ φιλιοῦνται μάνα καὶ γιὸς ὄξω κ' ἕνα χαμόγελο κίτρινο φώτισε τὴ μορφὴ τῆς ἀδερφῆς, ὅμοιο μ' ἐκεῖνο ποὺ πέρνει ἕνας νεκρὸς ποὺ ξεψυχάει μὲ ἀγωνία. Ἔσφιξε τὰ χείλια της... Ἔσπρωξε τὴν καρέκλα της... Πέταξε τὸ ποκαμισάκι ποὺ ἔρραβε στὸν καναπέ...

Θυμότανε τὸ ξύλο ποὺ τῆς ἔδινε ὅταν περνοῦσε ὁ τραγουδιστὴς ἀπ' ὄξω. Τὴ χτυποῦσε μὲ τόσο μῖσος κ' ἐκδίκηση, σὰν τὸν χειρότερο ἐχθρό του. Τὰ τραγούδια του ξεσπούσανε στὴν πλάτη της— ἀκόμα τὰ κρέατά της εἶτανε πρισμένα ἀπ' τὶς γροθιὲς καὶ κλοτσιὲς καὶ τὸ κεφάλι της πονοῦσε ἀπὸ τὶς κατακεφαλιές.

Εἶτανε, ἀλήθεια, τόσο κακὸς κι' αὐστηρός...

Ἔβγαλε ἀπ' τ' αὐτί της τὸ γαρύφαλλο, τὸ ἔπνιξε στὴ χούφτα της, κ' ὕστερα τὸ ἔκρυψε κάτω ἀπ' τὸ ποκαμισάκι της, νὰ μὴ φαίνεται, ἐκεῖ ποὺ εἶχε τὴν κουβαρίστρα της, τὸ ψαλλιδάκι της, τὴ δαχτυλίθρα της.

***

Στὸ τζάκι ἡ γριὰ μ' ἕνα σουγλερὸ μακρὺ σίδερο ἀνακάτεβε τὴ φωτιὰ καὶ πετιώνταν οἱ σπίθες καὶ σβύνανε.

Ζέπαινε τὰ χέρια του ὁ Θάνος, ποὺ ἀπ' τὸ διαβολεμένο κρύο κι' ἀπ' τὴν κακουχία εἴχανε ξυλιάσει. Μιλοῦσε μὲ χαρὰ καὶ διηγότανε στὴ μάννα του πῶς γύρισε πίσω καὶ πρόλαβε τὴ θύελλα στὸν ἀνοιχτὸ κάμπο..

Τῆς γριᾶς ἡ ὄψη ἐλαμπε ἀπὸ χαρὰ κ' ἔτριβε τὰ χέρια της.

Ἀπ' ὄξω ἕνα τραγοῦδι, ἄ! τὸ τραγοῦδι ἐκεῖνο, πόση ἀναστάτωση ἔφερνε στὸν ἀδερφό...

Ποιὰ εἶναι τούτη ποὺ κατεβαίνει
ἀσπροντυμένη ἀπ' τὸ βουνὸ

Μεμιᾶς σηκώθηκε, ἔδωκε μιὰ κλοτσιὰ στὸ σκαμνὶ ποὺ καθότανε, ἔρριξε ἕνα ἄγριο βλέμμα πάνω της καὶ τὴν εἶδε ποὺ εἶχε στὰ χέρια της ἕνα πουκαμισάκι καὶ μὲ δαῦτο πάλευε... γιὰ νὰ στολίσει αὔριο τὸ κορμί της...

— Σὺ τί κάνεις αὐτοῦ;

— Δὲ μὲ βλέπεις;...

— Τ' ἀκοῦς, αἴ; τ' ἀκοῦς;...

— Οὔφ! πάλι τὰ ἴδια καὶ σύ. Μίλησε μὲ τὴ μάνα κι' ἄσε με..

— Ἕως πότε θὰ γίνεται αὐτὸ τὸ παλιοπαιχνίδι;

— Ἄφισέ με ἥσυχη!

Σήκωσε ἀπὸ χάμω ψηλὰ τὸ σκαμνί, ἡ γριὰ μπῆκε στὴ μέση φωνάζοντας.

— Παλιοβρώμα, θὰ σὲ σκοτώσω—τῆς εἶπε—φτάνει ὡς ἐδῶ.

— Νὰ χαθεῖς, πρόστυχε, δὲ ντρέπεσαι τὸ μπόϊ σου. μασκαρᾶ... Ἔλα νὰ μὲ χτυπήσεις; Ψευτοπαλληκαρᾶ!.. Ἐμένα νὰ ξαναχτυπήσεις; Ἔλα...

Κοίταξε τὸν γκρᾶ στὸν τοῖχο ποὺ κρεμότανε. Μιὰ πάλη γινότανε νὰ παρθεῖ τὸ φονικὸ ὄργανο. Ἡ μάνα οὔρλιαζε. «Μή.. μή... βοήθεια...».

Κι' ἀπ' ὄξω ὁ γλυκός, ποιητικὸς ἦχος τοῦ τραγουδιοῦ, ἔσβυνε στὸ προχώρημα ἐκείνου, ποὺ ἔφευγε πέρα..

. . . . . .

ἀσπροντυμένη ἀπ' τὸ βουνό...

Κοίταξε κάτω τὸ γαρύφαλλο κι' ἕναν ἀνασταναγμὸ ἔβγαλε πικρὸ ποὺ τὸ εἶδε μαδημένο κ' εἶτανε τὸ βλέμμα της κόκκινο σὰν τὴ φωτιά,κόκκινο σὰν τὸ πάθος ἐκείνου...

Καὶ πέρασε καὶ πάλιωσε στοῦ χρόνου τὰ φτερά, σὰν τὸ τραγοῦδι ἡ μόνη γλυκειὰ ἐκείνη ἀγάπη της, στὴ σκληρὴ καὶ μαύρη ἐπιμονὴ τοῦ ἀδερφοῦ.

Σκέφτηκε τ' ὄμορφο παλληκάρι, πὼς ἔπρεπε ἢ νὰ σκοτώσει τὸν ἀδερφό της ἢ νὰ σκοτωθεῖ. Τὸ ἕνα κακὸ χειρότερο ἀπ' τ' ἄλλο. Προτίμησε νὰ ξενιτευτεῖ. Κ' ἔτσι ἐκεῖ πέρα μακρυά, σὲ ξένους τόπους, πάλιωσε ἡ ἀγάπη τους καὶ διαλύθηκε τὸ παραδείσιο ὄνειρό τους.

Ὁ ἀδερφὸς παντρεύτηκε καὶ ζοῦσε σὲ μιὰ κωμόπολη, ἡ μάνα ἀπ' τὰ γερατειὰ πέθανε καὶ στὸ καλύβι τοῦ κάμπου, ἔρημη, σὰν καλόγρια στὸ κελλί της, ζοῦσε ἡ γεροντοκόρη.

Ἡ ὀμορφιά της εἶχε δύσει.

Στὰ μαλλιά της χιόνιζαν ἄσπρες τρίχες.

Κ' ἕνα σωρὸ ρυτίδες αὐλάκωναν τὸ θλιμμένο πρόσωπό της...

Ἀγαποῦσε... ἀγαποῦσε καὶ μὲ πικροδάκρυα τραγουδοῦσε γιὰ κεῖνον τὸ τραγοῦδί του, ποὺ περνώντας ἀπ' ὄξω, τῆς ἔλεγε, μιὰ φορὰ κ' ἕναν καιρό.

Καὶ τῶν μαλλιῶνε της τ' ὡραῖο πλῆθος
πάνου στὸ στῆθος λάμπει ξανθό.
Ἔχουν τὰ μάτια της ὁποῦ γελοῦνε
τὸ χρῶμα ποῦναι στὸν οὐρανό...

Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗΣ

ANDRÉ LICHTENBERGER

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΒΑΣΙΛΗΑΣ

Μετάφρ. Δδος ΠΑΡ. ΠΑΠΑΜΑΝΟΥΗΛ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Μιχαλάκης

Στὸ θαυμάσιο κῆπο, ὅλα λάμπουν, ὅλα τραγουδοῦν, ὅλα μοσχοβολοῦν. Κάτω ἀπὸ τὰ πράσινα φυλλώματα φορτωμένα ἀπὸ χρυσᾶ φροῦτα κυνηγιοῦνται φανταχτερὲς πεταλοῦδες ποῦ μοιάζουν μὲ ὁρυμπίνια τοπάζια καὶ ζαφείρια. Ὁ ἥλιος γελᾷ. Λουλούδια σιντεφένια ἀνοίγουν διάπλατα τὰ πέταλά τους. Στὰ πράσινα λειβάδια χοροπηδοῦν ἄσπρα ἀρνάκια. Τρέχουν βελάζοντας κοντὰ στὴ Νέλλυ καὶ στὸ Μιχαλάκη καὶ παίζουν μαζύ τους. Μουσικὲς πολὺ γλυκὲς ἀκούονται. Εἶνε τὰ τερετίσματα τῶν πουλιῶν. Εἶνε τὰ φτερωτὰ λογάκια ποῦ ἀνταλάσσουν τὰ παιχνιδιάρικα διαβολάκια καὶ τὰ τρυφερὰ ξεπεταρόνια ἀνάμεσα στὰ κλαδιά. Ὅλα εἶνε ἐλαφρά, θεῖα, χαριτωμένα, λατρευτά.

Σὰν πολὺ τράβηξε. Τὸ μαντεύει κανεὶς τὸ ἀντιλαμβάνεται εἶναι γι' αὐτὸ βεβαιος. Ὅλα εἶνε πολὺ ὡραῖα καὶ πολὺ χαρούμενα. Αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ βαστάξει. Νὰ τὰ σύννεφα. Γλυστροῦν καὶ περνοῦν. Ἀκόμα κι' ἄλλα. Ἀ τὸ μακρυὰ ἔρχεται ἕνα κλᾶμμα. Πλησιάζει. Εἶνε ὁ ψίθυρος μεγάλου ἀνέμου ποῦ σηκώνεται. Τὰ φύλλα ἀνατριχιάζουν. Τὰ μπουμπούκια κλείουν. Οὔτε πουλιὰ πιὰ οὔτε πεταλοῦδες. Ποῦ εἶνε: Ὁ ἥλιος σβύνει. Τὰ ἀρνάκια ἔφυγαν. Στ' ἀλήθεια νὰ ὑπῆρχαν διαβολάκια; Φωνὲς ἀπειλοῦν καὶ μαίνονται· εἶνε ἡ ἀγωνία, ἡ ἀταξία, ἡ σύγχυσις. Ὅλα σβύνουν, ὅλα βυθίζονται, ὅλα καταρρέουν...

Ἀλλὰ ὁ Μιχαλάκης δὲν τὰ χάνει. Κάτι θὰ μπορέση νὰ περισώση ἀπὸ τὸν ἀκτινοβόλο κῆπο. Ἀνάμεσα στοὺς θησαυροὺς ποῦ τὸν πλημμυρίζουν, διάλεξε ἕνα τριαντάφυλλο, τὸ πιὸ ὡραῖο. Μάταια σκοτεινιάζουν τὰ πράμματα γύρω του, ἀνακατώνονται, χαλᾶνε. Στὸ κλειστό του χέρι κρατᾶ μὲ ὅλη του τὴ δύναμι τὸ μαγικὸ λουλοῦδι. Δὲν θὰ τοῦ τὸ πάρουν. Ὁ Μιχαλάκης παλεύει· κρατιέται.... Καὶ ὅταν πιὰ πρέπει νὰ ξεφύγη ἀπὸ τὴν ὀφθαλμαπάτη ν' ἀνοίξη τὰ μάτια μέσα στὴν αὐστηρὴ αἴθουσα μὲ τὶς βελούδινες, χρυσοκέντητες κουρτίνες, ἡ πρώτη του σκέψις εἶνε νὰ κυττάξη ἂν ἀληθινὰ δὲν ὑπάρχει τίποτε στὸ κλειστὸ χέρι του, ἂν πραγματικῶς διαλύθηκε στὸ ἀντίκρυσμα τῆς μέρας ὅλη ἡ γλυκειὰ χαρὰ τῆς χώρας τῶν ὀνείρων.... Μὲ ἀδημονία ὁ Μιχαλάκης ξεσφίγγει τὰ δάχτυλα.... Δὲν ὑπάρχει πιὰ τίποτε.

Ἀλλὰ πλάϊ στὸ ἀπέραντο κρεββάτι του τὸ ἐβέννινο καὶ ἀσημοστολισμένο, ποῦ τὸ καλύπτει οὐρανὸς στολισμένος μὲ φτερωτοὺς δράκοντας, ἀκούει ἀμέσως τὴ σεβαστὴ καὶ σοβαρὴ φωνὴ τοῦ κ. αὐλάρχου κόμητος Λαδισλάου Γιαμπόλ.

— Μεγαλειότατε, ἐλπίζω ὅτι ἐκοιμηθήκατε καλά, καὶ σᾶς πληροφορῶ ὅτι ἡ ὥρα εἶνε ἑπτάμισυ.

Ἐὰν ὁ Μιχαλάκης δὲν ἦταν βασιληᾶς, θὰ τοῦ ἐρχόταν καλὰ νὰ τεμπελιάση σήμερα. Ἀκριβῶς—αὐτὸ τοῦ συμβαίνει συχνὰ—ἐκοιμήθηκε ἀργὰ χθὲς βράδυ καὶ κατὰ τὰ μεσάνυχτα εἶχε μιὰ μεγάλη ἀϋπνία ποῦ τὴν πέρασε μὲ ὀρθάνοιχτα μάτια. Ἔτσι σήμερα εἶνε λιγάκι κουρασμένος. Πολὺ φυσικά, ἀφοῦ εἶνε βασιληᾶς δὲν μπορεῖ νὰ δώσουμε προσοχὴ σὲ τέτοια μικροπράγματα. Κάθεται ἀπὸ κρεββάτι του. Ἀμέσως ὁ Ἠλίας καὶ ὁ Ἰωσήφ, οἱ δυό του θαλαμηπόλοι τοῦ πέρασαν τὴ ῥόμπα του τὴ χνουδωτὴ καὶ τοῦ ἔβαλαν τὶς καστόρινες παντοῦφλες του· ὁ Μιχαλάκης χαιρετᾶ τὸν κόμητα Γιαμπόλ, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ χέρι στὸ σπαθὶ κλίνει μὲ ἐπισημότητα τὸ κεφάλι μὲ τὸ γυαλιστερὸ μέτωπο καὶ τὶς ἄσπρες φαβορῖτες καὶ περνᾷ στὸ μικρὸ σαλονάκι, ὅπου τὸν περιμένει ὁ γιατρὸς Jacklow.

Ὁ γιατρὸς Ζακλὸβ εἶνε ἐπιφορτισμένος νὰ ἐπαγρυπνῇ καθημερινῶς ἐπὶ τῆς ὑγείας τῆς Ἁγιωτάτης καὶ Πανισχύρου Μεγαλειότητός του (ἔτσι γράφει στὸ πρωτόκολλο) Μιχαὴλ τοῦ VIII βασιλέως τῆς Πανονίας. Μαντεύει κανεὶς εὔκολα πόσον αὐτὴ ἡ ὑγεία εἶνε πολύτιμη. Χωρὶς ἀμφιβολία ἀφ' ὅτου πέθανε ὁ πατέρας τοῦ Μιχαλάκη ὁ θεῖος του Παῦλος εἶνε ὁ ἀντιβασιλεὺς καὶ δὲν φαίνεται ὅτι τὰ πράγματα χειροτερεύουν. Ἀλλὰ λόγῳ τῆς παρούσης καταστάσεως τῶν κομμάτων θὰ ἦτο φοβερὸν ἂν ὁ Μιχαλάκης πάθαινε τίποτε. Θὰ προέκυπταν, χωρὶς κι' αὐτὸς νὰ καταλαβαίνῃ καλὰ καλὰ τὸ γιατί, περιπλοκὲς ἀφάνταστες.

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς χρειάζεται ὅλη ἡ ἐπιστήμη τοῦ δόκτορος Ζακλὸβ τῆς Ἀκαδημίας τῆς Γκροκόλ, γιὰ νὰ ἐξασφαλίση τὴ ζωὴ ἑνὸς προσώπου τόσο σεβαστοῦ, τόσο ἀγαπητοῦ στὸ λαό του καὶ τόσο ἀναγκαίου γιὰ τὴν ἰσορροπία τοῦ βασιλείου.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμε αὐτὴ τὴ δικαιοσύνη ὅτι ὁ δόκτωρ Ζακλὸβ δὲν πέρνει τζάμπα τὸ μισθό του. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι δὲν ἐνοχλεῖ ἀρκετὰ τὸ Μιχαλάκη γιὰ τὶς δέκα χιλιάδες φράγκα ποῦ τοῦ δίνει τὸ Κράτος κάθε χρόνο.

Κάθε πρωὶ ὁ γιατρὸς Ζακλὸβ κάνει στὸ Μιχαλάκη τὴ πιὸ ἐκτεταμένη, τὴ πιὸ βαθειὰ καὶ ἐπισταμένη ἐξέταση. Τὸν στηθοσκοπεῖ, τὸν ψηλαφίζει, τὸν συχνοχτυπᾷ, τοῦ ἐξετάζει τὸ σφυγμό, τὴ γλῶσσα, τὸ ἄσπρο τῶν ματιῶν, τοῦ κάνει ἕνα σωρὸ ἀδιάκριτες ἐρωτήσεις. Πρέπει νὰ λογαριάζῃ τὸν ἑαυτό του εὐτυχῆ, ὅταν τὸν ἀπαλάσσει ἀπὸ τὸ κουτάλι ποῦ τοῦ βάζει στὸ λαιμὸ ἢ ἀπὸ τὸ θερμόμετρο ποῦ τοῦ βάζει ἀλλοῦ. Αὐτὲς ἡ περιποιήσεις, πιστοποιοῦν τὸ ζῆλο του καὶ πρέπει νὰ τοῦ εἶνε εὐγνώμων. Πράγματι ὁ Μιχαλάκης εἶνε εὐτυχισμένος ἀφοῦ ἄλλως τε τοῦ ἐξήγησαν ὅτι ἔπρεπε νὰ εἶναι. Ἀλλ' ἐκεῖνο ποῦ εἶνε πιὸ βέβαιο ἀκόμα εἶνε ὅτι συχαίνεται τὸ γιατρὸ Ζακλόβ, τὰ χρυσᾶ γυαλιά του, τὰ μικρὰ γκρίζα μάτια του, τὴ μούρη του ποῦ μοιάζει μὲ ποντικοῦ καὶ τὰ σκληρὰ καὶ ἀδιάκριτα χέρια του. Καὶ κατὰ βάθος—θέλετε νὰ σᾶς τὸ πῶ; —ὁ Μιχαλάκης πολὺ ἀμφιβάλλει ἂν ὁ γιατρὸς ξέρει νὰ τὸν περιποιῆται ὅπως πρέπει.

Στὸ διάστημα ποῦ τὸν ἐξετάζουν, ποῦ τὸν γυρίζουν καὶ τὸν ξαναγυρίζουν, σὰν μοσχάρι ποῦ παζαρεύουν οἱ χωριάτες, ὁ Μιχαλάκης ἔχει γιὰ κυριώτερη διασκέδαση νὰ κυττάζεται στὸ καθρέφτη. Ἔ λοιπόν, θὰ μοῦ ὁμολογήσετε ὅτι τὸ νευρόπιασμα ποῦ βλέπει ἐκεῖ μέσα δὲν τοῦ δίνει καὶ τόσο μεγάλη ἰδέα γιὰ τὴν ἐπιστήμη τοῦ δόκτορος Ζακλὸβ ποῦ ἔχει ἀναλάβει τὴν ἀνάπτυξί του. Αὐτὸ τὸ τραβηγμένο πρόσωπο, ποῦ τὸ κάνουν πιὸ ὠχρὸ τὰ μαῦρα κατσαρὰ μαλλιὰ καὶ τὰ μεγάλα πράσινα μάτια, εἶνε ἀξιολύπητο. Μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι δὲν ὑπάρχει αἷμα κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα. Τὰ αὐτιὰ διαφανῆ, εἶνε γελοιωδῶς γυρισμένα. Ἡ φλέβες τοῦ μετώπου, κυανωπές, εἶνε πολὺ χονδρὲς καὶ φαίνονται σὰν νὰ θέλουν νὰ σπάσουν. Τὸ πηγοῦνι ἔχει μιὰ προεξοχὴ ὀστεώδη ποῦ χαλάει τὴν ἁρμονία. Ὁ λαιμὸς εἶνε ψηλὸς σὰν καλάμι. Γιὰ τοὺς ὤμους, τὰ μπράτσα, τὰ πόδια, καὶ τὰ ἐπίλοιπα, μὴ μοῦ τὰ ἀναφέρετε. Ποτὲ δὲν θὰ πίστευε κανεὶς ὅτι ὁ Μιχαλάκης ἐπέρασε τὰ ἐννιὰ χρόνια. Γιὰ νὰ μὴ τὰ πολυλογοῦμε, ὅπως κι' ἡ Βαρβάρα τῶτε προχθές, μοιάζει μ' ἕνα κοκκαλιάρικο ὀρνίθι.

ΔΗΛΩΣΙΣ: Ὁ ἐγγράφων διὰ τὸ 1925 δέκα νέους συνδρομητὰς τοῦ «Παντογνώστου» λαμβάνει δωρεὰν τοὺς τρεῖς προηγουμένους τόμους μὲ ἐπιβάρυνσιν μόνον τῶν ταχυδρομικῶν ἐκ δρ. 15.—

Λοιπὸν δὲν εἶνε σωστό, δὲν πάει ἕνας βασιληᾶς νὰ ἔχῃ τὸ ὕφος κοκκαλιάρικου ὀρνιθιοῦ. Κυττάξτε στὴν μεγάλη σάλα τὶς φωτογραφίες ὅλων τῶν Καϊνόφ, δὲν θὰ βρῆτε καμμιὰ τέτοιου εἴδους. Ὁ μπαμπᾶς τοῦ Μιχαλάκη ὁ βασιληᾶς Βόγης, ἔμοιαζε περισσότερο μ' ἄλλα ζῶα παρὰ μ' ἕνα ὀρνίθι. Τὸ τεράστιο ἀνάστημά του, τὸ ὀγκῶδες πρόσωπό του, κόκκινο καὶ τριχωτό, ὁ φοβερός του σβέρκος, ἡ φωνή του ποῦμοιαζε μὲ κεραυνό, σὲ κάνανε περισσότερο νὰ φανταζεσαι ἕνα λιοντάρι ἢ ἕνα ταῦρο. Τὴ προηγούμενη μέρα τῆς δολοφονίας του ἀπὸ τοὺς μηδενιστάς, πᾶνε δυὸ χρόνια, δὲν τὤχε τίποτε νὰ σκοτώνῃ ἕναν ἀκμαῖο ἀγριόχοιρο μὲ μιὰ γροθιά. Καὶ ἡ μαμὰ τοῦ Μιχαλάκη—εἶνε αὐτὴ γιὰ τὴν ὁποία δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γίνεται λόγος—ἦταν ὡραία πολὺ ὡραία γυναῖκα ἡ ὁποία δὲν εἶχε καθόλου ὕφος ἀρρωστιάρικο. Λοιπὸν ἐπειδὴ τὰ παιδιὰ πρέπει νὰ μοιάζουν στοὺς γονεῖς, ἐὰν ὁ Μιχαλάκης εἶνε τόσο πολὺ ἀδύνατος, εἶνε ἀναμφιβόλως λάθος τοῦ γιατροῦ Ζακλόβ.

Ἐκτὸς ἂν δὲν ὀφείλεται σὲ πιὸ μυστηριώδη αἰτία.

Φαίνεται ὅτι ὑπάρχει «μιὰ κατάρα» στοὺς Καϊνόφ. Αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει, ἀλλὰ ὁ Μιχαλάκης δὲ θὰ μποροῦσε νὰ τὸ ἐξηγήσῃ. Ἀλλὰ ἀπὸ τὰ λόγια ποῦ ἄκουσε καὶ ἀπ' τὰ κομμάτια τραγουδιῶν ποῦ μουρμουρίζουν στοὺς δρόμους φαίνεται πῶς οἱ Καϊνὸφ κάτι χρωστοῦν. Ἕνα βράδυ ποῦ τὸν θαροῦσαν κοιμισμένο, ὁ Ἰωσὴφ εἶπε στὸν Ἠλία, δείχνοντάς τον μ' ἕνα παράξενο τρόπο: «Αὐτὸς εἶνε ποῦ πληρώνει γιὰ τοὺς ἄλλους».

Τὸ πιὸ πιθανόν, ἄλλως τε, εἶνε ὅτι ἐκεῖνα εἶνε παραμύθια μόνον καὶ ὅτι ὁ γιατρὸς Ζακλόβ εἶνε ὁ πραγματικὸς ἔνοχος. Ἄλλως τε δὲν μπορεῖ νὰ εἶνε παρὰ αὐτό, ἀφοῦ αὐτὸ εἶνε ἡ γνώμη τῆς Βαρβάρας, ποῦ δὲν στενοχωριέται νὰ τὸ μουρμουρίζῃ ἐνόσῳ ὁ γιατρός, μετὰ τὴν ἐξέτασι, γράφει σ' ἕνα κομμάτι χαρτί, ὅσα γιατρικὰ πρέπει νὰ πάρῃ ὁ Μιχαλάκης καὶ τί τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ φάγῃ· ζωμόν, μπισκότα, λίγο κιμᾶ καλοκοπανισμένο, μακαρόνια νερόβραστα, δαμάσκινα λυωμένα κι' ἄλλες λιχουδιές. Πολλὲς φορὲς μαλλώνουν μεταξύ τους. Ὁ γιατρὸς τοῦ ὁποίου τὰ μάτια λάμπουν κάτω ἀπ' τα γυαλιά του, γίνεται κατακόκκινος, μιλάει μὲ φωνὴ στρίγγλικη καὶ προσπαθεῖ νὰ κεραυνοβολήσῃ μὲ τὸ βλέμμα τὸν ἀντίπαλον. Ἀλλὰ ἡ Βαρβάρα σηκώνει τοὺς ὤμους καὶ δὲν τὸν ἀφήνει νὰ τῆς ἐπιβληθῇ. Καὶ ἂν καμμιὰ φορὰ σωπαίνει, κατὰ βάθος αὐτὴ ὑπερισχύει. Γιατὶ μιὰ καὶ τελειώνει τὴν ἐπίσκεψί του ὁ γιατρός, ἐξαφανίζεται γιὰ ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ τῆς Βαρβάρας δουλειὰ εἶνε νὰ ἐφαρμόσῃ τὶς ὁδηγίες τοῦ γιατροῦ.

Αὐτὴ ἐφαρμόζει τὰ γιατροσόφια ποὺ τῆς ὑποσχορεύει ἡ πεῖρα της. Μὲ τὸ γλιαρὸ νερὸ ποὺ προσθέτει τὰ κρύα μπάνια δὲν κάνουν τὸ Μιχαλάκη νὰ τουρτουρίζῃ, καὶ σ' αὐτὴν ὀφείλεται ὅτι δὲν τοῦ ξερρίζωσαν ἀκόμη τὸ δέρμα μὲ τὶς ἐντριβὲς ποὺ τοῦ κάνει ὁ Ἰωσὴφ μὲ τὰ τρίχινα γάντια. Ἀκόμη, στὰ κρυφά, κάποτε κάποτε μάλιστα ὅταν εἶνε στὰ καλά της ἀντὶ γιὰ τὰ παξιμάδια καὶ κριθαρόζουμο τοῦ σερβίρει τὸ πρωΐ ἕνα καλὸ φλυτζάνι σοκολάτα. Φανταστῆτε ὅτι ἤθελαν νὰ τοῦ τὸ στερήσουν τοῦ παιδιοῦ μὲ τὴ πρόφαση ὅτι τὸν ζεσταίνει. Εἶναι γιὰ νὰ λυπᾶται κανείς!

Ὅταν ὁ Μιχαλάκης τελείωσε τὸ πρόγευμά του, ὁ συνταγματάρχης διοικητὴς Κρεμὼρ εἰσῆλθε μὲ μεγάλη στολή. Χαιρετᾷ στρατιωτικὰ τὸ μαθητή του, ὅστις τὸν χαιρετᾷ καὶ μπαίνουν κι' οἱ δυὸ σὲ μιὰ ἐκκλησίτσα τοῦ παλατιοῦ γιὰ νὰ παρευρεθοῦν στὴ θεία ἀκολουθία. Λειτουργεῖ ὁ γεροπαππᾶς Κρινσκί, γκρίζος καὶ φαλακρός, ἀλλὰ τοῦ ὁποίου τὰ κόκκινα μάγουλα καὶ τὰ γαλανὰ μάτια σὲ κάνουν νὰ νομίζῃς ὅτι βλέπεις μικρὸ παιδάκι. Εἶνε ὤμορφη ἡ στιγμή. Στὸ φῶς ποὺ ὀίχνουν τὰ πολύχρωμα γυαλιὰ τῆς ἐκκλησούλας χαμογελοῦν ἅγιοι καὶ ἅγιες μὲ ἀρετῆ φυσιογνωμία. Καμμιὰ φορὰ ὁ ἥλιος κάνει καὶ γυαλίζουν τὰ φορέματά του σὰν πολύτιμοι λίθοι. Ἐνῶ μὲ χαμηλὴ φωνὴ ὁ γεροπαππᾶς ἀστεῖα ντυμένος μιλᾷ γιὰ τὸ καλὸ Θεὸ κάνοντας χειρονομίες, τὸ ὄργανο ἀρχίζει νὰ πτίζῃ. Δὲν εἶναι ἕνας ἄγγελος ποὺ τὸ παίζει ὅπως πίστευε ἄλλοτε ὁ Μιχαλάκης, ἀλλὰ μόνο ἡ χοντρὴ δεσποινὶς Κουλίσκα. Ἀδιάφορο· ἡ συγκινητική της φωνὴ λέγει πράγματα γλυκά, ἀόριστα, βαθειά. Μυρίζει κανεὶς λιβάνι καὶ κερί. Τὶ καλὸ ποῦ κάνει. Αἰσθάνεται κανεὶς τὸν ἑαυτό του προφυλαγμένο. Εἶνε ἐλεύθερος νὰ σκέπτεται στὴν τύχη, γιὰ τὰ ὄνειρα τῆς νύχτας, γιὰ τὰ χθεσινὰ ἢ σημερινὴ παιχνίδια, ἢ μπορεῖ νὸ μὴ σκέπτεται καθόλου μόλις νὰ αἰσθάνεται πῶς ζῇ.

Ἐκεῖνο ποῦ εἶνε σκληρό, εἶνε ἐκεῖνο ποὺ ἀκολουθεῖ. Εἶνε ἡ στιγμὴ ποῦ σύμφωνα μὲ τὰ λόγια τοῦ κ. προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἡ Μεγαλειότης του εἶνε ὑποχρεωμένη ν' ἀποκτήσῃ γνώσεις ἡ ὁποῖες θὰ τοῦ χρησιμεύσουν νὰ διευθύνῃ τὶς τύχες τοῦ ἔθνους τῆς Πανονίας. Σοῦ προξενοῦν φόβο ὅλα αὐτὰ ποὺ χρειάζονται νὰ ξέρῃ κανεὶς γιὰ νὰ εἶναι ἄξιος νὰ διευθύνῃ κλπ.

Τὸ πρόγραμμα τῶν σπουδῶν τοῦ Μιχαλάκη ἐκοινοποιήθη στὴ Βουλὴ ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Δεκαεπτὰ ῥήτορες ἔλαβον διαδοχικῶς τὸν λόγον γιὰ νὰ τὸ κριτικάρουν. Ὁ Ὑπουργὸς ὑπεσχέθη νὰ κρατήσῃ κατὰ γράμμα τὶς παρατηρήσεις των. Καὶ τὸ ἔκανε εὐσυνείδητα. Στ' ἀλήθεια δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ καταλάβῃ τὶ μποροῦν ἐπὶ τέλους νὰ ζητήσουν μὲ τὴν προσεχῆ ἐπερώτησι. Ἔνδεκα διαλεγμένοι καθηγηταὶ ἐπεφορτίσθησαν νὰ μάθουν στὸ Μιχαλάκη τὴ παγκόσμιο ἐπιστήμη. Θέλετε τὸν κατάλογο; Εἶνε ὁ κ. Σέριγκ για τα γράμματα, ὁ κ. Λέντα γιὰ τὴ πραγματογνωσία, ὁ κ. Σιλσὰχ γιὰ τὴν ἱστορία καὶ τὴ γεωγραφία, ὁ κ. Λεγκρὼ γιὰ τὰ γαλλικά, ἡ δεσποινὶς Τζέκσον γιὰ τὰ ἀγγλικά. Τὰ ὀνόματα τῶν ἄλλων εἶνε γραμμένα στὸ χαρτὶ ποῦ ἐκοινοποιήθηκαν σὲ ὅλες τὶς ἐφημερίδες.

Εἶναι ἀλήθεια ἀνάγκη γιὰ νὰ τὰ μάθῃ ὅλ' αὐτὰ ὁ Μιχαλάκης; Θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ συζητήσωμε. Γιατὶ ἐπὶ τέλους ὑποθέτωμε ὅτι ὁ θεῖος του Παῦλος ποῦ εἶνε ἀντιβασιλεὺς δὲν ξέρει τόσο πολλά. Φτάνει νὰ κυττάξῃ κανεὶς τὸ πρόσωπό του μὲ τὰ κόκκινα μάγουλα καὶ τὴ πελωρία κοιλιά του γιὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι δὲν παρασκοτίστηκε μὲ τὰ βιβλία. Προχθὲς δὲν ἤξερε τὴν ἡμερομηνία τῆς μάχης τῆς Μοβούλσκας καὶ νόμιζε ὅτι ἡ φάλαινα ἀνήκει στὰ πτηνά. Αὐτὸ μ ως δὲν τὸν ἐμποδίζει νὰ προεδρεύῃ ὅπως πρέπει στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο, νὰ συχνοχτυπᾷ τὸ τραπέζι μὲ τὸ χαρτοκόπτη του, νἄχῃ κάποτε τὸ ὕφος ἀνθρώπου ποῦ καταλαβαίνει καὶ ὅταν ἡ συζήτησις ὀξύνεται νὰ λέγῃ: «Παρακαλῶ Κύριοι» μὲ τόνο συμβιβαστικό. Δὲν ὑπῆρχε ἀνάγκη ἀπὸ ἕνδεκα καθηγητὰς γιὰ νὰ τοῦ τὰ διδάξουν αὐτά.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἀλλὰ ὁ θεῖος του Παῦλος δὲν εἶνε παρὰ ἀντιβασιλεύς. Ὁ Μιχαλάκης ὅμως θὰ γίνῃ βασιλεύς. Καὶ ἡ ἀντιπολίτευσις ἀπαιτεῖ μεγαλοφώνως ἕναν ἄρχοντα φωτισμένο. Πρέπει νὰ ἀνταποκριθῇ στὶς προσδοκίες της. Ὁ Μιχαλάκης ἀνήκει στὴ χώρα του. Δὲν ἀ-

"ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΟΣΜΟΥ,,
ὑπὸ Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ
Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ Βιβλιοπωλεῖα ἀντὶ δρ. 12.—

νήκει στὸν ἑαυτό του. Αὐτὸ εἶνε ἀναμφισβήτητο. Καὶ παρακινούμενος, καταλλήλως ἀπὸ τὸν κ. Σέριγκ ἢ τὸν κ. Λέντα ὁ Μιχαλάκης ἀγωνίζεται μὲ ὅλη του τὴ θέλησι γιὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὶς ἀξιώσεις τοῦ λαοῦ του. Ὕστερα ἀπὸ δέκα λεπτὰ ὁ συνταγματάρχης, ὁ ὁποῖος ἔχει τὸν ἔλεγχο τῶν σπουδῶν του ῥουχαλίζει γιὰ καλά. Ὁ Μιχαλάκης ἀγωνίζεται πάντα. Μὲ τὰ μάγουλα ποῦ πετοῦν φωτιές, τὰ χείλια σφιγμένα, προσπαθεῖ νὰ συγκεντρώσῃ τὴ προσοχή του. Εἶνε ἀλήθεια ὅτι δὲν τὸ κατορθώνει πάντα. Ὑπάρχουν τόσα πράγματα ποὺ τὸν κάνουν ἀφηρημένο· ἕνα πουλάκι ποῦ σφυρίζει στὸ παράθυρο, τὰ σύννεφα ποῦ περνοῦν μιὰ μακρυνὴ στρατιωτικὴ μουσική. Ὁ κ. Λεγκρὲν ἔχει πολὺ ὤμορφες γραβάτες καὶ ἡ δεσποινὶς Τζέκσον κάτι ἀστεῖες πανάδες στὰ μοῦτρα. Τὰ μαλλιὰ τοῦ κ. Λέντα, πολὺ μακριά, ἀλλὰ λιγυστὰ σχηματίζουν στὸ κρανίο του ἕνα εἶδος δικτυοῦ ὅπου καμμιὰ φορὰ μιὰ μυῖγα κινδυνεύει νὰ πιαστῇ. Ἐλᾶτε τώρα νὰ προσέξετε σοβαρὰ στὴ μέθοδο τῶν τριῶν τὴ στιγμὴ ποῦ ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ ἀπρόσεκτα ζωύφια παρασυρόμενο ἀπὸ τὴ μυρουδιὰ τῆς πομμάδας, πάει κοντὰ στὴν παγίδα τὴν μυρίζει μὲ τὴ προβοσκίδα του, τρίβει τὰ πόδια του τὸ ἕνα μὲ τἄλλο, καὶ κινδυνεύει νὰ κολλήσῃ ἐκεῖ μέσα....

Ἀναμφιβόλως τὸν βεβαίωσαν γιαὐτὸ τὸ Μιχαλάκη, ἄλλα παιδιὰ μποροῦνε νὰ ἀντιστέκωνται στὸ πειρασμό. Ὄχι μονάχα τὰ ἑξοχα παιδιὰ ποῦ διαβάζουμε στὰ βιβλία τὶς ἱστορίες τους, ἀλλὰ κι' αὐτὰ ἀκόμη τὰ παιδιὰ τῶν νοικοκυρέων ποῦ φοιτοῦν στὸ λύκειο τοῦ Γαροκόλ. Τόσο τὸ καλλύτερο γιαὐτά. Ὅταν ὁ Μιχαλάκης μελετᾷ μὲ δύναμι καὶ πολύ, μὲς στὸ κεφάλι του σηκώνονται κάτι θύελλες τρομερὲς καὶ σιγὰ σιγὰ κάτι σφυριὰ ἀρχίζουν νὰ χτυποῦν ὅλο καὶ δυναιώτερα. Καὶ στὸ τέλος τοῦ φαίνεται ὅτι τὸ κεφάλι του γίνεται τόσο χονδρὸ καὶ τόσο βαρὺ ποῦ πάει νὰ σπάσῃ. Προχθὲς ὁ συνταγματάρχης ἔμεινε ξύπνιος στὸ διάστημα τοῦ μαθήματος, καὶ ξαφνικὰ εἶδε τὸν Μιχαλάκη νὰ γίνεται τόσο ὠχρὸς ποῦ σηκώθηκε ἀμέσως καὶ παρεκάλεσε τὸν κ. Σέριγκ ν' ἀναβάλῃ γι' αὔριο τὰ ἀνώμαλα ῥήματα.

Ἴσως αὐτὸ συμβαίνει ἐπειδὴ ὁ Μιχαλάκης εἶνε χονδροκέφαλος. Ἐν τούτοις ὁ Πρωθυπουργὸς διεβεβαίωσε τὴν Βουλὴν ὅτι ὁ νεαρὸς μονάρχης διακρίνεται "γιὰ τὴ πρώϊμη ἐξυπνάδα του καὶ τὴ μοναδική του ἀφοσίωσι στὴν ἐργασία.,,. Εἶνε ἴσως μιὰ ἀπὸ κεῖνες τὶς δηλώσεις ποῦ πρέπει νὰ γίνωνται σὲ κάτι τέτοιες περιστάσεις. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἐὰν ἐπρόκειτο μόνο νὰ θυμᾶται ὀνόματα, πράξεις καὶ ἀριθμούς, ἐκτὸς ἂν δὲν τοῦ παραφορτώνουν τέτοια, θὰ τὰ κατάφερνε καλά. Ὁ Μιχαλάκης δὲν ἔχει κακὴ μνήμη. Κλείωντας τ' αὐτιά του, μπορεῖ νὰ κατορθώσῃ νὰ μάθῃ ἀπέξω ἀρκετὲς συλλαβές. Τὸ πιὸ βαρετὸ εἶνε ὅταν ῥωτοῦν τὸ Μιχαλάκη ἂν κατάλαβε. Τὸ νὰ καταλάβῃ κανεὶς εἶνε ἕνα πρᾶγμα δύσκολο. Φαίνεται τόσο δύσκολο, ποῦ καμμιὰ φορὰ δὲν ξέρει τὶ θέλει νὰ πῇ αὐτὸ τὸ ἂν κατάλαβε. Ἄν κατάλαβε... Ἄν κατάλαβε... Χωρὶς ἀμφιβολία ὑπάρχουν λέξεις καὶ λέξεις. Τὶς ἀκούει... Ἡ ἔννοιά τους εἶνε γνωστή. Αἱ φράσεις ἔρχονται ἡ μιὰ πάνω στὴν ἄλλη. Καὶ ὅλα αὐτὰ στριφογυρίζουν μὲσ' στὸ κεφάλι τοῦ Μιχαλάκη σὰν μέσα σ' ἕνα ξεροκολόκυθο ὅσο ποῦ τοῦ φέρνουν ἀηδία καὶ τὸν ἀποβλακώνουν.

Καὶ ἐν τούτοις, τὸ πιὸ φοβερὸ ἀπ' ὅλα εἶνε ὅτι ὑπάρχουν κάτι πράγματα ποῦ τὰ καταλαβαίνει κανεὶς καλά. Ἀλλὰ αὐτὰ τὸν κάνουν νὰ σκέπτεται ἄλλα καὶ τὸν τραβοῦν πολὺ μακριά, μὰ πολὺ πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὸ μάθημά του.. Ἂν στὴ γεωγραφία δὲν ἐπρόκειτο παρὰ νὰ μάθῃ μόνον ὀνόματα, δὲ θἄταν βέβαια καὶ εὔκολο ἀλλὰ μὲ ὑπομονὴ θὰ τὸ κατόρθωνε: Τῆς Γερμανίας πρωτεύουσα τὸ Βερολῖνον. τῆς Γαλλίας πρωτεύουσα τὸ Παρίσι. Πάει καλά. Ἐκεῖνο ποῦ εἶνε ἐνοχλητικὸ εἶνε νὰ σκεφθῇ ὅτι πάνω στὸ χάρτι ἡ Γκρόκολ εἶνε ἕνα μικρὸ σημαδάκη μαῦρο, ὁλόκληρη ἡ Πανονία μιὰ κίτρινη κηλίδα καὶ ὅλη ἡ Εὐρώπη σὰν ἕνα μιροσκοπικὸ νησάκι μὲ δύο κέρατα. Τοῦ φαίνεται καὶ κωμικὸ καὶ φοβερὸ νὰ φαντάζεται ὅτι ὅλα ὅσα ξέρει περιορίζονται σ' ἕνα μικρούτσικο κύκλοι. Ἀληθινὰ εἶνε γελοῖο. Ὁ Μιχαλάκης εἶνε τόσο μικρός. Μόλις συλλογίζεται τὴν ἀπέραντη γῆ γιομάτη λαόν τὸν πιάνει ζάλη. Καὶ φαίνεται πῶς ἡ γῆ εἶνε μόνο ἕνα κομματάκι σκόνι μὲσ' στὸ ἄπειρο ποῦ τὸ κατοικοῦν λαοὶ σὲ ἄλλους κόσμους καὶ γιὰ τοὺς ὁποίους τίποτε δὲν ξέρει. Καὶ πάλι τυχερὸς εἶναι. Γιαὐτὸ δὲν ἀποκλείονται ἀργότερα νὰ τοὺς ἀνακαλύψουν τοὺς ἄλλους κόσμους καὶ τότε θὰ ἀναγκασθῇ νὰ διατηρῇ διπλωματικὸ σῶμα καὶ νὰ μάθῃ τὰ ὀνόματά τους.

Κι' ἡ ἱστορία εἶνε κάτι τι πιὸ φοβερό. Ὅταν ἄρχισαν

νὰ διηγοῦνται στὸ Μιχαλάκη τὴν ἱστορία τῶν λοῶν καὶ τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν ἡγεμόνων, δὲν παραλείπει νὰ ρωτᾷ κάθε φορὰ εὐγενικὰ στὸ τέλος τοῦ μαθήματος:

— Εὐτυχῶς ποὺ ὅλ' αὐτὰ βέβαια δὲν εἶνε ἀλήθεια, δὲν εἶνε ἔτσι;

Ἔ, λοιπόν! φαίνεται ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀλήθεια. Προτήτερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια, ἴσως ἀπὸ πολλὲς χιλιάδες χρόνια, ἄνθρωποι γεννιοῦνται στὴ γῆ, μεγαλώνουν, χτυπιοῦνται, ἀλληλοσφάζονται καὶ στὸ τέλος πεθαίνουν. Νὰ φαντασθῇ κανείς, ὅλους τοὺς βασιλεῖς, ὅλα τὰ ἔθνη, ὅλους τοὺς πολιτισμοὺς ποὺ διεδέχθησαν ἀλλήλους, τοὕρχεται τρέλλα. Καὶ ἀπὸ τοὺς πιὸ ἐνδόξους δὲν ἀπομένουν παρὰ λίγες πέτρες χορταριασμένες, λίγοι τάφοι καὶ τίποτα φρούρια. Ἡ γῆ ἀπ' τὴν ὁποία ὅλα βγαίνουν, τὰ ξανακαταπίνει. Εἶνε γιομάτη νεκροὺς καὶ αἵματα· ξερνᾶ πάλι μερικὰ καὶ ὅμως ὅ,τι ζῇ σήμερα θὰ καταβυθισθῇ πάλι αὔριο καὶ εἶνε βέβαιο ὅτι σὲ λίγο καιρὸ ἀπὸ ὅλη αὐτὴ τὴν ἀνθρωπότητα τὴ διασκορπισμένη στὴ σφαῖρα δὲν θὰ ὑφίστανται παρὰ μερικὰ ὀνόματα ἀπὸ δῶ κι' ἐκεῖ καὶ τίποτα σκόρπιες ἡμερομηνίες:

«Κατὰ τὸ ἔτος 19.., Μιχαὴλ ὁ VIII ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Πανονίας. Ἦτο ἑπτὰ ἐτῶν. Ὁ θεῖος Πρίγκηψ Παῦλος Καϊνὸφ περιεβλήθη τὴν ἀντιβασιλείαν...»

Εἶνε παράξενο νὰ τὰ σκέπτεται κανεὶς αὐτὰ τὰ πράγματα. Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ τὸν Μιχαλάκη τὸν κουράζουν καὶ τὸν σαστίζουν. Πολλὲς φορὲς πρὸ τῆς ὡρισμένης ὥρας ὁ συνταγματάρχης κάνει νόημα καὶ μὲ μειδίαμα ἐλαφρὸ ὁ κ. Σέριγκ ἢ ὁ κ. Λέντα διακόπτει τὸ μάθημα.

— Φτάνει γιὰ σήμερα. Εὐχαριστῶ τὴ Μεγαλειότητά σας γιὰ τὴ προσοχή της.

Τότε ὁ Μιχαλάκης σηκώνεται σφίγγει τὸ χέρι τοῦ καθηγητοῦ καὶ τοῦ συνταγματάρχου καὶ βγαίνοντας ἀπ' τὴν αἴθουσα τῆς μελέτης τρέχει νὰ συναντήσῃ τὴ Βαρβάρα καὶ τὴ Νέλλυ τὴ σκυλλίτσα του στὴν αἴθουσα τοῦ παιχνιδιοῦ.

Κι' ἐνῶ ἡ Νέλλυ τὸν περιτριγυρίζει μὲ τὰ τρελλὰ στριφογυρίσματα καὶ τὰ γαυγίσματά της καὶ πηδᾷ ὡς τὸ λαιμό του, στὴ θέα τῶν κομμένων ματιῶν καὶ τῶν τραβηγμένων χαρακτηριστικῶν του, ἡ χονδρὴ Βαρβάρα σηκώνει τὰ χέρια στὸν οὐρανό, δείχνει σὲ κάποιον ἀθέατο τὴ γροθιά της καὶ ξεσπᾷ σὲ κλάμματα:

— Πόσο καὶ σήμερα σὲ βασάνισαν ἀγάπη μου!

Ἀλλὰ ὁ Μιχαλάκης χαϊδεύοντας τὴ σκυλλίτσα του, ἀπαντᾷ μὲ φωνὴ ἥσυχη:

— Ὄχι, Βαρβάρα, δὲν ἦταν καὶ τόσο κουραστικό. Μάλιστα πιστεύω πῶς ἂν μποροῦσα νὰ ἐννοήσω τὸ πρᾶγμα θὰ ἦταν ἀκόμη πιὸ ἀστεῖο.

(Εἰς τὸ προσεχὲς τὸ Β' Κεφάλαιον: «Οἱ Μῦγιες» κλπ.)

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Η ΝΕΑ ΜΑΣ ΠΟΙΗΣΗ (Λογοτεχνικὲς μελέτες)—Ἀθῆναι 1925—ὑπὸ Μιχαὴλ Γ. Πετρίδη, ἐξεδόθη καὶ πωλεῖται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα "Ἑστίας", καὶ Γ. Βασιλείου (ὁδὸς Σταδίου) ἀντὶ δραχ. 5. Συνιστῶμεν θερμῶς εἰς τοὺς ποιητὰς κτὶ λογοτέχνας καὶ τὸ ἐκλεκτὸν ἀναγνωστικὸν κοινόν μας τὴν ἀνωτέρω μελέτην τοῦ ἐκ τῶν τακτικῶν συνεργατῶν μας κ. Πετρίδη.

ΣΠΟΝΔΕΣ (Συλλογὴ ποιημάτων)—Ἀθῆναι 1925—ὑπὸ Κουρῆ Κουράκου Μ. ἐξεδόθη εἰς λίαν καλλιτεχνικὴν ἔκδοσιν καὶ πωλεῖται εἰς ἅπαντα τὰ ἐν Ἀθήναις Βιβλιοπωλεῖα ἀντὶ δρ. 25.

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΟΝΙΜΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (Μελέτη ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Διοικητικοῦ Δικαίου) ὑπὸ Κων. Χ. Δεσποτοπούλου, Δικηγόρου-ἐξεδόθη καὶ πωλεῖται εἰς ἅπαντα τὰ ἐν Ἀθήναις Βιβλιοπωλεῖα ἀντὶ δρ. 20.

Ο "ΜΙΚΡΟΣ ΒΑΣΙΛΗΑΣ,,

Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἡ παιδικὴ ψυχολογία ἀπετέλεσεν ἰδιαίτερον κλάδον ἐπιμελεστάτων ἐρευνῶν Γάλλων λογοτεχνῶν. Ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων ἀναμφισβητήτως εἶνε ὁ Lichtenberger. Τὸ ἔργον ποῦ ἀναλαμβάνει μὲ τὸ προκείμενον ἔργον «ὁ Μικρὸς Βασιλῆας» εἶνε βαρύ, διότι πρέπει νὰ διαθέσῃ μεγίστην δύναμιν ἀφομοιωτικήν, ἵνα μεταφέρῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν κατάστασιν μικροῦ παιδιοῦ ποῦ βλέπει τὰ πάντα ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς ἁπλότητος καὶ τῆς ἀφελείας καὶ τὰ ἑρμηνεύει κατὰ τὸν ἰδικόν του μὲν πάντοτε τρόπον, ἀλλὰ ὄχι καὶ ἄστοχα. Εἰς τὸ εἰδός του τὸ ἔργον τοῦτο ἐστάθη μοναδικὸν καὶ θεωρεῖται ὡς ἓν τῶν δοκιμωτέρων λογοτεχνημάτων τοῦ 19ου αἰῶνος.

Παρακολουθήσατε, λοιπόν, ὅλοι ἀπὸ τοῦ παρόντος τεύχους τὸ ἀριστούργημα «Ὁ Μικρὸς Βασιλῆας»

ΑΠΟ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

—Ἐν τῷ ναυσταθμῷ τοῦ Πόρτσμουθ θὰ καθελκυσθῇ ὁσονούπω τὸ μεγαλύτερον ἐν τῷ κόσμῳ ἀμερικανικὸν ὑποβρύχιον, μήκους 115 μέτρων.

ΤΕΧΝΑΙ

—Ἡ διάσημος σοπράνο Ἀμελίτα Γκάλλι Κοῦρτσι, μία τῶν μεγίστων καλλιτεχνῶν τοῦ ἄσματος, λέγεται, ὅτι ἔχασε τὴν φωνήν της.

—Ἡ διάσημος Ἄννα Παυλόβα, ἡ μεγαλυτέρα σήμερον χορεύτρια τοῦ κόσμου, ἀποσύρεται ὁριστικῶς τῆς σκηνῆς, λέγουσα «Πάντοτε ὠνειρευόμην ἕνα σπίτι καὶ μιὰ κουζίνα». Ἐνυμφεύθη τὸν Ἀνδρέαν Λερνίδ, τὸν συνοδεύσαντα μὲ πιάνο τοὺς χορούς της.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

—Ὁ πολὺς γάλλος φιλόλογος Β. Μπεράρ ἐφιλοτέχνησε νέαν μετάφρασιν τῆς «Ὀδυσσείας» τοῦ Ὁμήρου, προσπαθήσας ν' ἀπαλλάξῃ, ὡς, λέγει, αὐτὴν ἀπὸ «τὰ νεκρικὰ διαδήματα, μὲ τὰ ὁποῖα τὴν ἔσφιγγαν τὰ ὁμηρικὰ ἐπίθετα». Ἀλλὰ νεωτεριστὴς τινες τοῦ Μπεραρ εἶναι ἴσως ὑπερβολικοί· διότι τὸ «ναῦς θοὴ» μεταφράζει «καταδρομικὸν» καὶ τὸ «ναυσικλειτοῖο Δύμαντος» μεταφράζει «τοῦ περιφήμου ἐφοπλιστοῦ Δύμαντος» κλπ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Ἐν Βενετίᾳ γίνονται δοκιμαστικαὶ πτήσεις μεγάλου ὑδροπλάνου, δυναμένου νὰ μεταφέρῃ 20 ἐπιβάτας, ὅπερ θὰ ἐκτελῇ τακτικὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ Βενετίας, Βουκουρεστίου, Κωνσταντινουπόλεως.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ

— Ὁ ψύλλος πηδᾷ 200πλάσιον διάστημα τοῦ μήκους τοῦ σώματός του. Ὑπελογίσθη, ὅτι, ἂν ὁ ἵππος ἠδύνατο νὰ πηδήσῃ ἀναλόγως πρὸς τὸ σῶμά του, δι' ἑνὸς ἅλματος θὰ ὑπερεπήδα τὰ βραχώδη ὄρη.

—Ἂν τοῦ ἐλέφαντος ἡ προβοσκὶς εἶχε κατ' ἀναλογίαν ὅσην δύναμιν ἔχει ἡ κεραία τοῦ κανθάρου, θὰ ἠδύνατο ὁ ἐλέφας νὰ μετακινήσῃ ὄρη.

ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΟΝ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟΝ

Η "ΕΡΓΑΝΗ ΑΘΗΝΑ,,

ΕΙΔΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΟΡΕΙΧΑΛΚΟΥΡΓΙΑΣ

ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΙΣ ΟΔΩΝ ΤΕΝΕΔΟΥ & ΣΥΚΙΝΟΥ (ΠΑΡΑ ΤΗ ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΑΜΩΝ)

ΟΡΕΙΧΑΛΚΙΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΠΛΟΟΠΟΙΙΑΣ ΚΛΠ.

Δεχόμεθα πᾶσαν παραγγελίαν τῇ ὑποδείξει τῶν κ. κ. πελατῶν. Εἰς τοὺς κ. κ. ἐργολάβους πᾶσα εὐκολία.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ἱδρυθεῖσα τῷ 1893

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ

Δρ. 72,000,000

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ

Δρ. 23,000,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ—*Τηλ. Διεύθ.*: ΤΡΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἀγρίνιον, Αἴγιον, Ἀλεξανδρούπολις, (Δεδέαγατς) *Ἀμαλιάς, Ἄμφισσα, Ἄργος, Ἀργοστόλιον, Βόλος, Γύθειον, Δημητσάνα, Δράμα, Ζάκυνθος, Ἡράκλειον, Θεσσαλονίκη, Ἰθάκη, Ἰωάννινα, Καβάλλα, Καλάβρυτα, Καλάμαι, Καρπενήσιον, Καστορία, Κέρκυρα, Κάστρον* (Λῆμνος), *Κιάτον, Κοζάνη, Κόρινθος, Κυπαρισσία, Λαμία, Λάρισσα, Λεβάδεια, Λίμνη, Μεγαλόπολις, Μυτιλήνη, Ναύπακτος, Ξάνθη, Πάτραι, Πειραιεὺς, Ποταμὸς* (Κύθηρα) *Πρέβεζα, Πύργος, Ρέθυμνος, Σάμος* (Βαθύ), *Σάμος* (Καρλόβασι), *Σόροβιτσ, Σπάρτη, Σύρος, Τρίκκαλα, Τρίπολις, Τσοτύλιον, Ὕδρα, Φλώρινα, Χαλκὶς, Χανία, Χίος.*

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

("Εν Ἀγγλίᾳ) *Λονδῖνον*, 22 Fenchurch Street, ("Εν Κωνσταντινουπόλει) προσωρινῶς κλειστόν, ("Εν Ἀμερικῇ) *Νέα Ὑόρκη*, 25 Pine Street, Βοστώνη (Athens Banker's Corporation) ("Εν Αἰγύπτῳ) *Ἀλεξάνδρεια, Κάϊρον, Πόρτ-Σαΐδ*, ("Εν Σμύρνῃ) (προσωρινῶς κλειστόν), ("Εν Κύπρῳ) *Λεμεσός, Λευκωσία.*

Ἀντιπροκριταὶ καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τοῦ Κόσμου.

Ἐκτελεῖ πᾶσαν Τραπεζιτικὴν ἐργασίαν.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ — Ἱδρυθεῖσα τῷ 1918

Ἕδρα ἐν Ἀθήναις.—Ὑποκαταστήματα ἐν Πειραιεῖ Πάτραις, Σύρῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ καταβληθὲν Δρ. 10,000,000

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ἀποθεματικὰ Δρ. 2.067.802.95

Πρόεδρος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου: *Παντελῆς Τσιτσεκλῆς*

Σύμβουλοι Διευθυνταί: Δ. Μιαούλης καὶ Ἀν. Σπουργίτης.

Τραπεζιτικαὶ ἐργασίαι παντὸς εἴδους.

Καταθέσεις εἰς Δραχμὰς καὶ Ξένα νομίσματα ὑπὸ τοὺς εὐνοϊκωτέρους ὅρους.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΓΡΑΜΜΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ — ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

ἐκτελουμένη διὰ τῶν γνωστῶν πολυτελῶν καὶ ταχέων ὑπερωκεανίων της.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΓΡΑΜΜΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-Θ/ΝΙΚΗΣ—ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ—ΚΩΝΣΤΑΝΤΖΗΣ—ΒΑΡΝΗΣ—ΠΕΙΡΑΙΩΣ—ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ

ἐκτελουμένη διὰ τοῦ ταχυτάτου ὑπερωκεανίου της «ΠΑΤΡΙΣ» καὶ τοῦ γνωστοῦ πολυτελοῦς θαλαμηγοῦ «ΑΝΔΡΟΣ»

Μηνιαία γραμμὴ Πειραιῶς—Χίου—Μιτυλήνης—Θ/νίκης—Βόλου—Πειραιῶς—Πατρῶν—Μασσαλίας

ἐκτελουμένη διὰ τῆς πολυτελοῦς θαλαμηγοῦ «ΝΑΞΟΣ».

Γραμμαὶ δι' ὅλους τοὺς ἑλληνικοὺς λιμένας.

Πληροφορίαι: Ἐν Πειραιεῖ ΓΕΝΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ, Μέγαρον Βάτη, 1ον πάτωμα τηλ. 3—64

Ἐν Ἀθήναις, Ἀπελλοῦ 1 Τηλ. 6—44.

ΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ

ΜΕΤ' ΟΛΙΓΑΣ ΗΜΕΡΑΣ — Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗ

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ

ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟ ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ

ΕΚΔΟΣΙΣ "ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ,,

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ εἶνε τὸ ἔργο ποὺ θ' ἀφίση ἐποχὴ στὰ χρονικά μας.

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ ὅλοι ὅσοι τὸ διαβάσουν, θὰ δοκιμάσουν αἴσθημα βαθείας συγκινήσεως.

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ θὰ προκαλέση τὰ δάκρυα καὶ στοὺς πιὸ ψύχραιμους ἀναγνώστας.

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ ξεφεύγει ἀπ' τὰ σύνορα τῆς στενῆς ἠθογραφικῆς πεζογραφίας, γιὰ νὰ συναγωνιστῆ τὰ ἔργα τοῦ παγκοσμίου ἐνδιαφέροντος.

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ ἐκτυλίσσεται σὲ σκηνὲς ρεαλιστικές, παρμένες μὲς ἀπ' τὸ βόρβορο τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, γιομᾶτες σκληρότητα καὶ φρίκη, ποὺ ἡ δυνατὴ πέννα τοῦ συγγραφέως ἐπιτυχημένα ζωγραφίζει, παρουσιάζοντας μία κοινωνία φαύλη καὶ κολασμένη, ἱκανὴ γιὰ νὰ δημιουργήση ἕνα μεγάλο θῦμα, ποὺ εἶνε ὁ ἥρως τοῦ μυθιστορήματος.

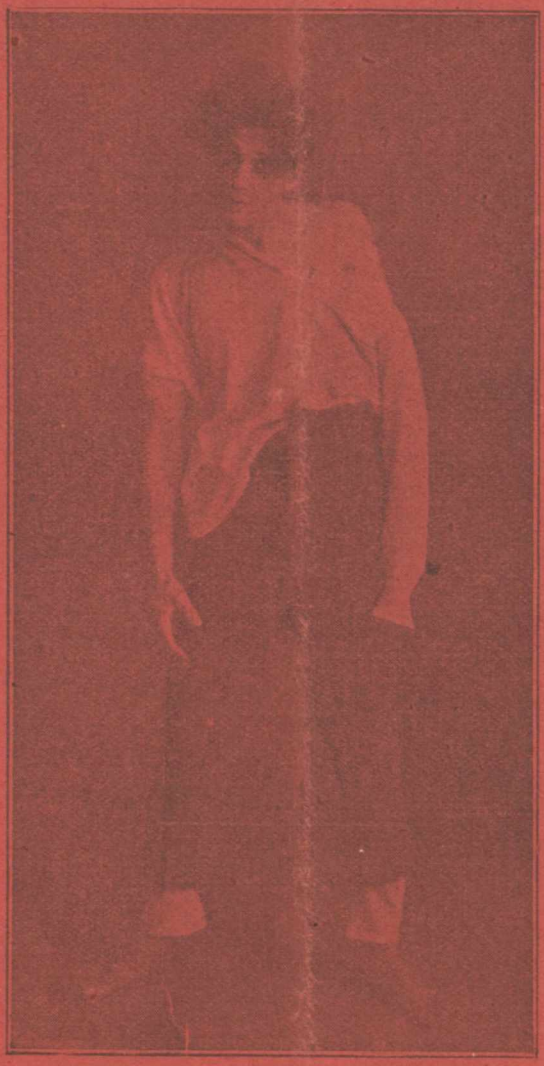

Τὸ Ἀπόπαιδο ὑπεδύθη ὁ ἠθοποιὸς τοῦ Θιάσου Κοτοπούλη κ. ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ ὅσοι διαβάσουν, θὰ αἰσθανθοῦν μὲς τὴ ψυχή τους ἕνα συναρπαστικὸ ἐπαναστατικὸ ἄνεμο ὑπὲρ τοῦ θύματος κ' ἐνάντια τῶν δασκάλων, γονέων, τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας, ποὺ συνήργησαν, γιὰ νὰ καταστήσουν τὸ πλάσμ' αὐτὸ δυστυχισμένο κι' ἀξιοδάκρυτο στὸν κόσμο τοῦτο.

Ἕνα τέτοιο μεγαλόπνευστο ἔργο ἀνέλαβε ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος «*Παντογνώστης*» νὰ ἐκδόση, μὲ τὴν στερρὰν ἐλπίδα, ὅτι θὰ ἐξυπηρετήση, ὄχι μόνον τὸ πολὺ κοιν[illegible] καὶ γενικὰ μιὰν ἀνώ[illegible] στηρὴ ἀπαίτηση, περ[illegible] ξεως ἑνὸς φιλολογικ[illegible] ἱκανοῦ ν' ἀντιπροσω[illegible] τιμήση τὰ ἑλληνικὰ γράμματα.

ΜΕΤ' ΟΛΙΓΑΣ ΗΜΕΡΑΣ **ΤΟ "ΑΠΟΠΑΙΔΟ,,**